

75 éves az

Új Ember

MAGYARORSZÁG KATOLIKUS HETILAPJA

LXXVII. évf. 10.
(3785.)
2021. március 7.
Ára 220 Ft

ujember.hu
ujember@ujember.hu

Fotó: Lambert Attila

„Ti adjatok nekik enni!”

In memoriam Snell György

Snell György, az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye segédpüspöke, a budapesti Szent István-bazilika plébánosa február 26-án hajnalban visszaadta lelkét Teremtőjének. Covid-fertőzés következtében hunyt el. Gájer Lászlónak, a bazilika korábbi káplánjának, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Kar 2. számú Keresztény Bölcséleti Tanszéke vezetőjének nekrológját adjuk közre.

Snell György püspök atyára emlékezünk, akit mindannyian csak Gyuri atyának szólítottunk. Miután püspökké szentelték, akkor is Gyuri atya maradt, de a püspöki tekintélyén soha nem esett csorba. A tiszteletet és szavának hitelét nem a címeivel vívta ki, hanem egyszerűen azzal a józan bölcsességgel, amely töretlen hitéből és az Egyház iránti, mélyről jövő, eleven szeretetéből fakadt.

Snell György atya 1949. március 8-án született a Csongrád megyei Kiskirályságon. Röviddel a 72. születésnapja előtt hívta haza a Gazdánk, akihez hosszú évek óta olyannyira vágyakozott. Mindig büszke volt a helyre, ahonét származott. Gyakran emlegette, hogy a szülőfaluja bizony már nem is létezik, hiszen Kiskirályságot 1956 óta Eperjesnek hívják, ő pedig már jó ideje a szomszédos Gádorosra járt haza.

(Folytatás a 3. oldalon.)

A fő csapásirány a vatikáni kutatás

Beszélgetés Molnár Antallal, a Pápai Történettudományi Bizottság első magyar tagjával

Molnár Antal történészt, az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének igazgatóját, az ELTE Történeti Intézetének docensét 2021. február 22-én Ferenc pápa a Pápai Történettudományi Bizottság tagjává nevezte ki. Új megbízatásáról és az ide vezető útról kérdeztük.

Történettudományi Bizottság, ez utóbbit 1954-ben alapította XII. Piusz pápa. A szervezet célja, hogy erősítse az Egyháznak a történettudományokkal való párbeszédét és a Szentszék részéről – mint egy akadémia – tematizálja az egyháztörténeti kutatásokat.

(Folytatás a 7. oldalon.)

Isten titka az élet és a halál

Örök nyugalomra helyezték Sabjanics Miklós esperest, badacsonytomaji plébánost

Sabjanics Miklós kerületi esperes, badacsonytomaji plébános életének 52., áldozópapságának 29. évében, február 17-én szentségekkel megerősítve visszaadta lelkét Teremtőjének. Február 27-én, szombaton a sümegecehi Szent Mihály főangyal templomban Udvardy György veszprémi érsek vezette a gyászszertartást. A gyászmisét a járványhelyzetre való tekintettel szűk körben tartották meg.

A szertartásokba a veszprémi érsekiség Youtube-csatornáján és Facebook-oldalán keresztül, élő közvetítés segítségével kapcsolódhattak be a hívek.

Udvardy György érsek a liturgia elején közvetlen szavakkal emlékezett meg Miklós atyáról, megköszönve papi szolgálatát, szenvedését és küzdelmét.

(Folytatás a 11. oldalon.)

A szabadság határai

Interjú Schanda Balázs alkotmányjoggal

Két, vallással összefüggő, közelebből a katolikus kereszténységet érintő ügyben is döntött az Alkotmánybíróság február elején. Az ügyek háttéréről Schanda Balázs alkotmányjogászt, a testület tagját kérdeztük.

A HVG 2014. évi karácsonyi címlapján Gerard van Honthorst A pástorok imádása című festményének módosított, „Nagy Harácsony” feliratú változatán vezető politikusok képmásai voltak láthatók. A másik eset 2016-ban történt. A budapesti lengyel nagykövetség előtt a lengyel abortusztiltvány ellen tiltakoztak. Az egyik résztvevő püspöki ruhában „Járuljatok szentáldozáshoz!” felhívással fordult a jelenlévők-

höz, majd áldozató papi tevékenységet imitálva egy „abortusztabletta” feliratú zacskóból, „Krisztus teste” kijelentéssel fehér tablettákat helyezett az elébe járulók nyelvére. Az előbbi esetben „a testület határozatában elutasította az alkotmányjogi panaszt, amelyben az indítványozó a Kúria való- lási közösséghez tartozással összefüggő személyiségi jogok megsértése tárgyában hozott ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére kérte az Alkotmánybíróságot”, míg az utóbbi ügyben „az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a támadott bírósági döntések alaptörvény-ellenesek, így azokat megsemmisítette”.

Hogyan közelít a jog egy olyan ügyhöz, melyben a szabad vélemény-nyilvánítás és a vallási meggyőződéshez való jog ütközik?

– Magatartásunk, beszédünk és gondolataink képi megjelenítését több minden szabályozhatja. A jog az illem és az erkölcsi normák után következik, de itt is van egyfajta fokozatosság: az első ebből a szempontból a magánjog, míg a büntetőjog a legsúlyosabb jogsértésekre vonatkozik. Mindez nem azt jelenti, hogy az előbbieken következmények nélkül lehet túllépni, csupán annyiról van szó, hogy máshol vannak az etikett, az etika és a jog határai.

(Folytatás a 9. oldalon.)

A magasztalás olyan, mint a tiszta oxigén belélegzése

Ferenc pápa az imáról
2. oldal

Keresztényként szembesülni a járványhelyzettel
Kerekasztal-beszélgetés a Sapiéntián
5. oldal

Bízd rá magad!

A minőségbiztosított segítségnyújtás gyűjteményes honlapjáról
8. oldal

Mértékadó
Kultúra • Tv- és rádióműsor

A színházról, a jövő színészeiről
Rátóti Zoltánnal
Találkozás Brandenburg Ádám zeneszerzővel
Száz éve született Erdélyi Zsuzsanna néprajztudós

ISSN 0133-1205

9 770133 120548

A magasztalás olyan, mint a tiszta oxigén belélegzése

A Szentatya január 13-án folytatta az imáról szóló katekézissorozatát, ezúttal a magasztaló, dicsérő ima paradox szépségét tárta hallgatósága elé. Jézustól és a nyomában járó szentektől megtanulhatjuk, hogy elsősorban nem Istennek, hanem nekünk van szükségünk a magasztalásra, éspedig legfőképpen a csüggedés és elbizonytalanodás idején. Ferenc pápa teljes katekézisének fordítását közreadjuk.

Kedves Testvérek, jó napot kívánok!

Folytatjuk az imáról szóló katekézist, és ma a magasztalás dimenziójának szentelünk figyelmet.

Jézus életének egyik kritikus időszakából indulunk ki. Első csodái után, és miután bevonta tanítványait Isten országának hirdetésébe, a Mesiás küldetése válságon megy keresztül. Keresztelő János kételkedik, és a következő üzenetet küldi Jézusnak a börtönből: „Te vagy-e az, akinek el kell jönnie, vagy mást kell várunk?” (Mt 11,3) – Gyötrődik amiatt, hogy nem tudja, vajon hibázott-e prédikáló tevékenységében. Mindig vannak sötét időszakok életünkben, a lélek éjszakájának percei, és János ilyen időszakon megy át. – A tóparti falvakban, ahol Jézus megannyi csodát tett (vö. Mt 11,20–24), az emberek ellenségesen viselkednek vele. Éppen a csalódásnak ebben az időszakában Máté egy igencsak meglepő dologról számol be: Jézus nem panasszal, hanem ujjongó himnusszal fordul az Atyához: „Magasztallak, Atyám, ég és föld Ura, mert az okosak és a bölcsek elől elrejtetted

ezeket, és a kicsinyeknek tárta fel” (Mt 11,25). Vagyis a válság kellős közepén, amikor teljes sötétség borítja be sok ember lelkét, mint például Keresztelő Jánosét, Jézus áldja az Atyát, magasztalja az Atyát. De miért?

Először is azért magasztalja, aki ő: „Atyám, ég és föld Ura!” Jézus örül lelkében, mert tudja és érzi, hogy az ő Atyja a világmindenség Istene, és fordítva, minden létezőnek az Ura az Atya, az „Atyám”. A magasztalás ebből a tapasztalatból fakad, annak átérzéséből, hogy ő „a Magasságos Fia”. Jézus a Magasságos Fiának *érzi magát*.

Továbbá Jézus azért dicséri az Atyát, mert a *kicsiknek* kedvez. Ő maga is ezt tapasztalja, amikor a falvakban prédikál: a „tanultak” és a „bölcsek” gyanakvók maradnak, bezárkóznak, és méregetik őt; ezzel szemben a „kicsinyek” megnyílnak, és befogadják az üzenetet. Ez csakis az Atya akaratából, és Jézus örül neki. Nekünk is örülnünk kell, és dicsérnünk kell Istent, amiért az alázatos és egyszerű emberek befogadják az evangéliumot. Örülök, amikor ilyen egyszerű, alázatos embereket látok,

akik zárandokolni mennek, imádkoznak, énekelnek, magasztaló imákat mondanak; olyan emberek, akik vélhetően sok mindenben szűkölködnek, az alázat mégis arra készteti őket, hogy magasztalják Istent. A világ jövőjét és az Egyház reményét mindig a „kicsinyek” biztosítják: azok, akik nem tartják magukat jobbnak másoknál, akik tisztában vannak korlátaikkal és bűneikkel, akik nem akarnak uralkodni mások felett, akik – az Atyais-tenben – mindannyian testvérek ismerik el egymást.

Abban a látszólag kudarcra árulkodó percben, mikor minden sötét, Jézus az Atyát magasztalva imádkozik. Imája arra késztet bennünket is, az evangélium olvasóit, hogy másképpen ítéljük meg személyes vereségeinket; azokat

a helyzeteket, amelyekben nem látjuk világosan Isten jelenlétét és cselekvését; amikor úgy tűnik, hogy a rossz győzedelmeskedik, és nincs senki, aki megállítsa. Jézus, aki a kért imát oly nagyon ajánlotta, éppen akkor, amikor lett volna oka magyarázatot kérni az Atyától, helyette magasztalni kezdi őt. Ellentmondásnak tűnik, pedig itt van az igazság! Kinek válik javára a magasztalás? Nekünk vagy Istennek? Az Eucharisztia liturgiájának egyik szövege a következőképpen buzdít bennünket imádkozni: „Bár nem szorulsz rá dicséretünkre, mégis ajándd adod, hogy jószágodért hálát adjunk; magasztalásunk ugyanis nem tesz nagyobbá téged, nekünk azonban üdvösségünkre válik” (Római misekönyv, IV. közös pre-

fáció). Istent magasztalva üdvözülünk. A magasztaló ima ami javunkra válik. A katekizmus így határozza meg: „részesedés a tisztaszívűek boldogságában, akik a hitben szeretik Istent, mielőtt a dicsőségben látnák” (A Katolikus Egyház katekizmusa 2639.). Paradox módon nem csak akkor kell gyakorolni, amikor az élet boldogsággal tölt el bennünket, hanem főleg a nehéz percekben, a sötét időszakokban, amikor foggal-körömmel kapaszkodva tudunk csak felfelé haladni. Ez is a magasztalás ideje, hiszen Jézus szintén magasztalja az Atyát, mikor beborul fölötté az ég. Hogy megtanuljuk, a kapaszkodáson, a rögös úton, a szűk ösvényen, az emberpróbáló útszakaszokon keresztül új panoráma, szélesebb horizont tárul elénk.

A magasztalás olyan, mint a tiszta oxigén belélegzése: megtisztítja a lelked, távolba tekinteni készletet, nem engedi, hogy az adott nehéz és sötét helyzet rabja légy. Nagyszerű tanítást találunk abban az imában, amely nyolc évszázadon át szüntelenül ott lüktetett bennünk; amelyet élete végén írt *Szent Ferenc*: ez pedig a *Naphimnusz*, avagy *A teremtmények éneke*. Isten Szegénykéje nem az örvendezés, a jólét idején írta, hanem épp ellenkezőleg, kínok közepette. Ferenc szinte már vak, és olyan súlyos magány tapasztalja lelkére, amelyet még so-

sem kezdete óta a világ mit sem változott, még mindig vannak, akik engednek az életüket tönkretévő viszályoknak, ráadásul érzi a halál közeledő lépteit. Lehette ez a csalódás perce, a végső csalódásnak, a kudarc tudatosulásának pillanata. De Ferenc a szomorúságnak, a sötétségnek abban a percében imádkozik. Hogyan imádkozik? „Áldott légy, Uram...” Istent magasztalva imádkozik. Dicséri Istent mindenért, a teremtmények ajándékáért, a halálért is, melyet merészen „nővérenek”, „halál nővérenek” nevez. A szenteknek, a keresztényeknek – és magának Jézusnak is – a példája arról, hogy a nehéz percekben is magasztalják Istent, nagyszerű utat nyit meg előttünk az Úr felé. S ez a magatartás újból és újból megtisztít bennünket. A dicséret mindig megtisztít.

A szentek megmutatják, hogy dicsérni mindig lehet, jó és balsorsban, mert Isten a hűséges barát. Ez a magasztalás alapja: Isten a hűséges barát, és szeretete sosem fogyatkozik meg. Ő szüntelenül mellettünk áll, állandóan vár bennünket. Valaki azt mondta: „Ő az őrszem, aki közel van hozzád, és támogat, hogy biztonságosan haladj előre.” A nehézségek és sötét percekben mondjuk bátran: „Áldott vagy, Uram!” Magasztaljuk az Atyát! És ez nagyon jót fog tenni nekünk.

Fordította: Tózsér Endre SP
Fotó: Vatican News

Vatikán

Az emberi jogok és a vallásszabadság tiszteletben tartását sürgetik

Paul Richard Gallagher érsek, a szentszéki államközi kapcsolatok titkára videóüzenetben fordult az ENSZ-hez, kiemelve: az emberi jogokat akkor is tiszteletben kell tartani, ha a pandémia megfékezésére hoznak intézkedéseket.

Február 22-én kezdődött az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságának (UNHCR) 46. ülészsaka Genfben. A megbeszélések négy héten át tartanak – idén a járványhelyzet miatt virtuális formában. A tanácsko-

zást megnyitó, háromnapos államfői találkozóba videokonferencia keretében kapcsolódtak be a különböző országok és régiók képviselői. Paul Gallagher érsek az ENSZ-nek szóló üzenetében hangsúlyozta, hogy a már több mint egy éve tartó Covid-19-világjárvány minden szempontból teljesen átalakította az életünket. Nagyon sokan meghaltak; gazdasági, társadalmi és egészségügyi rendszerünk válságba került. Ezzel egyidejűleg kétségessé vált, hogy eleget teszünk-e az egyetemes emberi jogok védelméért és előmozdításáért, hangsúlyozva jelentőségüket. Ferenc pápa októberben közzétett, *Fratelli tutti* (Mindnyájan testvérek) kezdetű enciklikájában hangsúlyozta: ma különösen fontos elismerni minden emberi személy méltóságát, hozzájárulva az egyetemes testvériség megteremtéséhez.

A szentszéki államközi kapcsolatok titkára hozzátette: az emberi méltóság, az azonos és elidegeníthetetlen jogok elismerése alapozza meg a szabadságot, az igazságosságot és a békét. Az *emberi jogok egyetemes nyilatkozata* is ezt hirdeti minden ember, kis és nagy nemzetek számára egyaránt. Gallagher érsek leszögezte: mindkét idézett dokumentum elismeri azt az objektív igazságot, hogy minden emberi személy – az időtől, a helytől, a kultúrától vagy a közeg-től függetlenül – természetesen és egyetemesen méltóságot hordoz. Sajnálatos, hogy ezeknek a céloknak az elérése egyelőre messze van.

Az élethez való jogról szólva a szentszéki államközi kapcsolatok titkára kiemelte: védelmezni kell az

időseket, a menekülteket, a gyermekeket és az anyaságot – az élet ugyanis nem csak jog, hanem óvni és szeretni való javunk. A jelenlegi pandémiát illetően arra hívta fel a figyelmet, hogy a közegészség biztosítása érdekében hozott rendelkezések olykor akadályozzák az emberi jogok szabad gyakorlását. A kiszolgáltatott emberek, idősek, migránsok, menekültek, öslakosok, a kitelepítettek és a gyermekek másoknál súlyosabb árat fizetnek a válság miatt. A biztonsági intézkedéseknek tehát arányban kell lenniük az adott helyzettel, nem diszkriminálhatnak senkit, és csak végszükség esetén szabad elrendelni őket – figyelmeztetett Paul Gallagher.

Sürgető kérdés továbbá a gondolati, lelkiismereti és vallásszabadság jogának megőrzése. A hit és annak kifejezése az emberi személy méltóságának központi magvát alkotja. A Covid-19-világjárványra adott globális válasz rávilágított, hogy a vallásszabadságnak ez a megközelítése széthullott. A Szentszék viszont főlhívja a figyelmet a hit nyilvános, mind egyéni, mind közösségi formában való gyakorlásának és kifejezésének fontosságára. Ehhez a politikai, civil és vallási vezetőknek el kell kötelezniük magukat a vallás- és a lelkiismereti szabadság előmozdítása mellett.

Gallagher érsek megállapította: a jelenlegi válság kivételes alkalmat nyújt rá, hogy közelebb kerüljünk a multilaterális szemlélethez, mely a globális felelősséget, az igazságosságra, a békére és az emberi család belső egységére alapuló szolidaritást hirdeti. Ez Isten terve a világ számára. Ferenc pápa a *Fratelli tutti* enciklikában mindenkit arra szólít, ismerje el minden emberi személy méltóságát, az egyetemes testvériség elősegítésével. A Szentszék ebben a tekintetben támogatásáról és együttműködéséről biztosítja az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságát – zárta videóüzenetét Paul Richard Gallagher érsek, a szentszéki államközi kapcsolatok titkára.

Forrás: Vatikáni Rádió
Fotó: Vatican News

Kongóban meggyilkolták az olasz nagykövetet

Luca Attanasio hívő, misszionárius lelkületű ember volt

Luca Attanasio, Olaszország kongói nagykövete „közel állt az ország keleti részében működő misszió világához”, ahol az őt kísérő csendőrrel és sofőrjével együtt február 22-én meggyilkolták – nyilatkozott a Fides hírügynökségnek Monica Corna, a szaléziak Nemzetközi Önkéntes Fejlesztési Szolgálatának (VIS) a kongói demokratikus köztársaságbeli missziós projektvezetője.

Monica Corna a támadásról szólva azt mondta: „A részletek ismerete nélkül nem tudom felvázolni a történeteket. Megértve az érzelmeket, amiket honfitársaink halála váltott ki Olaszországban, nem szabad engednünk a haragnak, és remélem, egy ilyen eset miatt senki sem mondja azt, hogy többé ne segítsünk Kongónak. Így szembefordulnánk azzal a lelkülettel, amely Attanasio

nagykövetet vezette, aki hitt benne, hogy a Kongói Demokratikus Köztársaságnak meg kell kapnia jogos helyét a nemzetek között.”

„A kongóiak reakciója a fájdalom és a csüggedés – mondta a szalézi önkéntes. – Sokan kérdezik maguktól, hogy országuk miért csak akkor kerül a nemzetközi figyelem középpontjába, amikor ehhez hasonló tragédiák történnek.” A nemzetközi sajtó valóban csak akkor foglalkozik a Kongói Demokratikus Köztársasággal,

különösképp ezzel a térséggel, amikor az erőszakos cselekményekben külföldi állampolgárok is érintettek, főként ha nyugatiak. „A helyi lakosok elleni támadások szinte mindennaposak, de nem keltenek visszhangot” – hangsúlyozta a VIS önkéntese.

A három férfi halálát okozó támadás február 22-én délelőtt történt Kibumba faluja közelében, Gomától három kilométerre. A gyilkosság körülményeit még vizsgálják.

Forrás és fotó: Fides
Fordította: Balláné Sárközi Jánél

(Folytatás az 1. oldalról.)

Mégis beszédes a település neve: falusi gyermekkorá ugyanis felhőtlen és vidám volt, melynek emléke mindig mosolyt csalt az arcára. Kiskirályság ma már nincsen, és valahogy mintha Gyuri atya is egy távoli, ismeretlen királyságból jött volna közénk: Isten küldte őt messziről, hogy a budapesti főtemplom plébánosa és sokunk lelki atyja legyen.

Egerben szentelték pappá 1972 áprilisában, némiképpen szokatlan körülmények között. A budapesti Központi Szemináriumból váratlanul Egerbe küldték. A gondviselés finom tapintattal kísérte őt, amikor felszentelték a Váci Egyházmegye szolgálatára. Pereg és rákoskeresztúri kápláni éveiről mindig legalább olyan örömmel beszélt, mint a gyermekeveiről. Az ilyen visszaemlékezések alkalmával a legnehezebb napokon is felhőtlen nevetés kísérte a történeteit. Keresztúron *Gát István* atya, a pap költő volt a plébános, akit a köztük lévő jellembeli különbség ellenére úgy megszeretett, hogy az általa viselt karórát élete végéig hordta. A Gát atyáról szóló történetek, beleértve az őt ért halálos gázolás emlékét is, úgy éltek bennünk, Gyuri atya fiában, mintha magunk is átéltek volna őket. Végül harminchárom esztendő telt el Budapesten-Rákoskeresztúron káplánként, majd plébánosként, iskolát és templomot építve. Ennyi idő pedig kitörölhetetlenül mély barázdát húzott az emlékezetébe. Keresztúr volt az otthona, a mindene, és ez a nosztalgia a legnemesebb értelemben élt benne tovább. A madárdombi Szent Pál-templom nemcsak Snell atya Pál apostolhoz fűződő mély tiszteletének jele – a keresztúri katolikus általános iskola és gimnázium ugyancsak Pál apostol nevét viseli –, hanem a ma-

„Ti adjatok nekik enni!”

In memoriam Snell György

gyarországi kortárs templomépítészet egyik fontos példája is. Az 1993-as egyházmegyei határrendezéskor Rákoskeresztúr az Esztergom-Budapesti Főegyházmegyéhez került, ahol később Snell atya a katolikus iskolák felelőse lett. Józan esztét, gyakorlatias gondolkodását és derűs fáradhatatlanságát az iskolák közössége is megismerte. Magam is ilyen összefüggésben találkoztam vele először.

Ugyancsak Isten szelíd gondviselése mutatkozott meg, amikor a budapesti Szent Ist-

ván-bazilika plébánosává nevezték ki (2008), majd Ferenc pápa szándéka szerint a főegyházmegye segédpüspöke (2014) lett. Mindvégig hűséges maradt a bazilika közösségéhez. Mindennapi szentmiséi és a gyakori gyónási lehetőségek egyfajta oázist teremtettek. Gyuri atya vezette be az októberi rózsafüzéreket és a májusi litániákat, ahogyan a napi gyóntatást is a pesti főtemplomban. A három szentmise mellett mindennap két óra gyónási lehetőséget biztosított a híveknek. A közösség iránti

érzéke és pasztorális elkötelezettsége a püspöki évei alatt is megmutatkozott. A plébániai feladatokból semmit nem hagyott el, az egyházmegye és az ország tágabb katolikus közössége pedig egy pásztor, egy plébános gondosságát tapasztalhatta meg a segédpüspök szolgálata során. Eközben szakszerűen és magas művészi fokon megújult a bazilika épületének jelentős része, mert Gyuri atya nemcsak a lélekre, hanem a lelki élet körülményeinek megteremtésére is figyelni akart. Mi, a vele együtt dol-

gozó papok egyöntetűen tanúskodhatunk arról, hogy soha nem fogott vissza bennünket, soha nem törte meg a lelkesedésünket, hanem támogatta ötleteinket, kezdeményezéseinket. Segített bennünket mindennel, amire a boldog kápláni évekhez szükségünk volt, és az, hogy minden reggel terített asztallal várt bennünket, csak a legkevesebb, amit említhetek.

A szíve egy darabkája mindig a Szent Szűznél – ahogy ő hívta, Anyácskánknál – volt. Gyuri atya nem szere-

tett pihenni vagy nyaralni. Szabadnapot sem tartott. Volt azonban egy hely, a lengyel Egyház szíve, Częstochowa, ahová időről időre úgymond el kellett mennie, hogy a Szűzanyára bízva imaszándékait. Mi, a káplánjai is többször elkísértük, és megtanultuk tőle, hogy mit jelent néhány óras csendben mindent letenni, és átimádkozni az életünket. Egy ilyen alkalommal arra lettem figyelmes, hogy miután talán több óráig is csendben imádkoztam a kegyhely Örökimádás-kápolnájában, megfellelkezve az időről és a körülményekről, az idős püspök plébánosom néhány sorral mögöttem ült és csendben sírdogált. Aztán megölelt, és elárulta, hogy miattam sír, mert olyan nagy öröm neki imádkozó fiatal papokat látni.

Ilyen volt ő, Gyuri atya. Nemzedékének hűséges papjaihoz hasonlóan mértéken felül szeretett és pásztori figyelemmel osztotta szét magát, miközben valahogy mindig vidám és fáradhatatlan maradt. Évek óta beszélt arról, hogy elmenne már haza, a mennyei Atyához, mert túl sok itt a zaj, és ő már amúgy is elvégzett mindent, amit el kellett végeznie. Tette persze a dolgát, ahogy kell. De elvagyódott. Ahogy Pál apostol annak idején: „Egyszerre két-féle kívánság van bennem. Szeretnék már kilépni ebből a földi életből, és Krisztushoz költözni, mert az számomra sokkal-sokkal jobb. A ti számotokra azonban az a jobb, ha továbbra is közöttetek élek, mert szükségetek van rám.” (Fil 1,23–24) Kedves Gyuri atya! A Jóisten most meghallgatott, és egy igaz pásztor gazdag földi életét megkoronázza hazahívott téged. Köszönjük, hogy velünk voltál, hogy veled együtt járhattunk az úton!

Gájer László
Fotó: Merényi Zita

Hősiesen helytállt a szolgálatban

Erdő Péter bíboros szerkesztőségünkhöz eljuttatott, február 26-ai videoüzenetét az alábbiakban adjuk közre.

„Dicsértessék a Jézus Krisztus!

Szomorú hírt kell közölnöm a kedves pap testvérekkel és az egyházmegye minden hívőjével. Ma hajnalban elhunyt Snell György segédpüspök atya, a budapesti Szent István-bazilikának, egyházmegyei társszékesegyháznak a plébánosa. Hősiesen helytállt a szolgálatban. Szerdán még, természetesen nem személyes jelenléttel, hanem már a Zoomon keresztül, de részt vett a papi szenátus ülésén is.

Annál inkább tragikus hirtelenséggel jött a hír, hogy ma reggel elhunyt. Megállapították, hogy súlyos Covid-fertőzése volt. Megvizsgálták a plébánián szolgáló káplán atyákat is, kiderült, hogy ők is a pozitívak a teszteredményükben.

Eppen ezért meg kell vizsgáltatni az összes kontaktszemélyt, vagyis a Szent István-bazilikában dolgozó világiakat is. Ez pedig azt vonja maga után, hogy most egy darabig, ameddig a karantén ideje tart, a

Szent István-bazilikában szüneteltetni kell az istentiszteleti életet. Ez az egyetlen lehetőség arra, hogy kellő fertőtlenítés után, megfelelő idő elteltével, de még a nagyhét előtt újraindulhasson a liturgikus élet Budapest főtemplomában.

Ma reggel szentmisét ajánlottam föl György püspök testvérünkért. Kérem mindannyiukat, hogy imádkozzanak érte és imádkozzanak egész egyházmegyénk közösségéért. *Dicsértessék a Jézus Krisztus.*”

Fotó: Merényi Zita

Snell György 1949. március 8-án született Kiskirályságon (a Csongrád megyei község neve 1956 óta Eperjes – *a szerk.*). Felsőfokú tanulmányait a központi szemináriumban és az Egri Érseki Papnevelő Intézetben végezte. 1972. április 3-án szentelték pappá Egerben, a Váci Egyházmegye szolgálatára. 1993-ban, a magyarországi egyházmegyei határainak átrendezése után inkardinálódott az Esztergom-Budapesti Főegyházmegyébe.

Szolgálati helyei: 1972–75 káplán Kiskunlacháza-Peregen; 1975–87 káplán Budapest-Rákoskeresztúron; 1988–2008: plébános Budapest-Rákoskeresztúron; 2004–2006: plébános Budapest-Rákosligeten; 2000–2003: a Rákosi Esperesi Kerület helyettes esperese; 2003–2005: a Rákosi Esperesi Kerület esperese. 2003-tól 2014 végéig ellátta az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye Katolikus Iskolai Főhatósága igazgatói tisztségét. 2008. augusztus 1-jétől a budapesti Szent István-bazilika plébánosa volt.

2014. október 20-án a Szentatya Snell Györgyöt az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye segédpüspökévé nevezte ki, és a pudenzianai címzetes püspöki címet adományozta neki. Püspökké szentelése 2014. december 6-án volt a Szent István-bazilikában.

Egy interjúban Snell György így fogalmazott: „Krisztus megváltott minket, őrizzük meg lelkünkben a reményt. A remény a hitből táplálkozik – hiszen miben reménykedjek, ha nincs a szívemben hit? És itt a harmadik isteni erény is belép, hiszen így több szeretettel leszünk egymás iránt.”

A BIBLIA ÜZENETE

Tisztítsuk meg
szívünk templomát

Jn 2,13–25

Mennyi ideig tart kötelekből megfogni egy ostort? Talán néhány percig. Annyi ideig biztosan, amíg a düh spontán készítése az értelem kontrollja alá kerül. Jó elképzelni Jézust, amint a templomba belépve mellbe vágja a kufárok látványa, megéli az emberi természethez tartozó haragot, de azután átdolgozza prófétai jellé.

Az evangéliumokban ritkán találjuk nyomát annak, hogy a szelíd és alázatos Jézus teret ad a haragnak. Általában akkor történik ilyen, amikor küldetésében próbálják akadályozni, vagy amikor Istenről olyan képet vagy állítást közvetítenek, ami annyira távol áll az Atyáról benne élő képtől, hogy a feszültségnek meg kell mutatkoznia.

Ami felháborítja Jézust a templom előcsarnokában, az nem maga a kereskedelmi tevékenység, mintha Isten szentsége összeegyeztethetetlen volna a hétköznapi élethez hozzátartozó anyagiakkal. Jézust a pénzen vett áldozat, a megvásárolt kegyelem, a kufárszellem hozza ki a sodrából. Lényének, szívének legmélyebb igazsága, hogy Isten mindig önmagát adja, nem tud kevesebbet adni, s erre válaszként az ember sem adhat kevesebbet. Az áldozati állatok, a pénz, amin jólétet, biztonságot, áldást akarnak vásárolni, olyan viszonyba sorítja az élő Istent, amelyben nem mutatkozhat meg valódi arca. Az áldozatok füstjében, az emberi lemondásban, szenvedésben örömet lelő istenség megjelenése a Szentek Szentjében, Izrael Istenének helyén – ez Jézus haragjának kihozzátója.

A kufárokat a templomból kiűző Úr a nagyböjtben előrehaladva meghív bennünket arra,

hogy észleljük és azonosítsuk a szívünkben az adok-kapok logikát: ha böjti vállalásainkért, lemondásainkért cserébe akarunk valamit Istentől – legyen az megbocsátás, kérésünk meghallgatása vagy erkölcsi felsőbbrendűség-tudat –, akkor szemünk előtt még rejtve van a szeretetében mindent, még Fiát is nekünk ajándékozni akaró Atya. A valódi böjt, a húsvéti készüllet nem lehet kevesebb, mint keresztségünkben megtörtént önátadásunk, ön-felajánlásunk megújítása, a bensőnk mélyén felfakadó szándék, hogy egészen Istenéi legyünk.

Jézus tettének megalapozásához a zsidók „jelet”, azaz valamilyen hatalommal véghez vitt csodát követelnek. Jézus és Pál apostol válasza, hogy nincsen más jel, nem kell nagyobb csoda, mint az, hogy az Isten testben közenk jött, és a szeretetben elment egészen a végső-kig: a kereszten meghalva mindent nekünk adott. Jelenléte az igében, az Eucharisziában, közösségeinkben ma is az a jel, amelyre a hitben adott válaszként mi is egészen, fenntartás nélkül nekiajándékozhatjuk magunkat.

S ha nagyböjti önvizsgálatunkban felfedezük, hogy hányszor vesszük vissza magunkat, hogy hányszor ragadunk le a kalmárszellem adok-kapok logikájánál, és ha mindez bosszúsággal, frusztrációval, dühvel kísértene minket, akkor Jézust szemlélve álljunk meg: a minket fogva tartó kötelekből fonjunk vele együtt ostort, s az ő kegyelme erejével, kudarcainkból font ostorunk segítségével tisztítsuk meg szívünk templomát.

Baán Izsák OSB

GÖRÖGKATOLIKUS LEKISÉG

A Szent Liturgiáról 10.

Miután a pap elvégezte a templom tömjénezését, az oltár elé áll a Szent Liturgia ünnepélyes kezdőáldására. Valóban az oltár elé, és nem mögé, mert megtartjuk az ősi szabályt: a kelet felé fordulást. A templom szentélye kelet felé néz, így a hívek és a pap is. (A püspöki liturgiában el is hangzik: „Krisztus, igaz világosság, ki megvilágosít minden e világba jövő embert, legyen ránk jegyezve a te orcád világossága, hogy meglássuk benne a megközelíthetetlen fényt.”) A hitjelöltek liturgiájának kezdetén a pap ünnepélyes kezdőáldása áll, amivel a Szent Liturgia nyilvános része kezdődik. Előbb a pap csendben segítségül hívja a Szentlelket a „Mennyei király, vigasztaló, igazságnak Lelke” imával, majd megcsókolja az oltárt (íme, nálunk is van oltárcsók), miközben kétszer elmondja az evangéliumi szöveget: „Dicsőség a magasságban Istennek és békesség a földön a jóakarátú embereknek” (Lk 2,14). Aztán fohászkodik: „Uram, nyisd meg ajkaimat, és szám a te dicséretedet fogja hirdetni” (Zsolt 50,17).

Íme, azonnal fel is hangzik a csendben jelzett dicséret: „Áldott az Atya és Fiú és Szentléleknek országa”, miközben a pap az oltárról felemeli az evangéliumoskönyvet, és keresztet jelez vele az oltár fölött. Valóban ünnepélyes ez a szentháromsági áldásformula. A napi zsolozsma istentiszteleteiben csupán az egyszerűbb formát alkalmazzuk: „Áldott a mi Istenünk öröktől fogva.”

A pap áldást mond Isten országára. A Szent Liturgia elején felvillantja a célt: Isten országát, aminek előízét majd a következő nagy rész csúcspontján ízlelhetjük, amikor a szentáldozásban egyesülhetünk a mi Urunkkal a testében és vérében való részesedésünk révén. A célt, aminek teljes részesei lehetünk a jól megélt keresztyén életünk végén.

Mint látjuk, szentháromsági áldásról van itt szó. Szentatyáink tanítása szerint ez az első (vízkeresztkor ünnepelt) isten-

jelenést szimbolizálja, amikor először mutatkozott be a világnak a teljes Szentháromság (Mk 1,9–11). Keresztelő János még csak arról prédikált, hogy „tartsatok bűnbánatot, mert közel van a mennyek országa!” (Mt 3,2), s íme, ez most megvalósul: a Szent Liturgia megjelenítő erejével már el is érkezik hozzánk.

A nép „Ámen”-nel válaszol a papi áldásra. Az igenlést jelenti annak, amit a pap meghirdetett. Igen, áldott, és áldott legyen az Isten országa, ami felé törekszünk, ami egész keresztyén életünk értelmét adja. Istennek áldott és örök boldogságot nyújtó országába akarunk eljutni. Ezért áldjuk mi is a teljes Szentháromságot. Az Atyát, aki már az idők kezdete előtt eltervezte a megváltásunkat, hiszen „azt akarja, hogy minden ember üdvözljön” (1Tim 2,4). A Fiút, aki drága vérével, életének feláldozása révén megszerezte nekünk az üdvösséget (Zsid 5,9). A Szentlelket, aki a kegyelem árasztásával megadja, feléleszt, állandóan ébren tartja bennünk az istengyermeki életet (Jn 14,26).

A pap a liturgia kezdőáldásával kijelölte az utat, a következő részek pedig segítenek végigmenni rajta.

Ivancsó István

MÁRCIUS 7., NAGYBÖJT

3. VASÁRNAPJA (Szent Per-

pétua és Felicitász vértanúk,

Tamás) – Kiv 20,1–17 (Isten a

Sínai-hegyen kihirdeti a tíz-

parancsolatot.) – 1Kor 1,22–25

(A megfeszített Krisztust hirdet-

jük, aki a zsidóknak botrány, a

pogányoknak meg oktalanság.) –

Jn 2,13–25 (Jézus isteni küldetésének legfőbb bizonyítéka, hogy har-

madnapra feltámadt.) – Zsolozsma: III. zsolnárhét – Énekrend:

Ho 229 – EE 538, 414, Ho 229 – EE 142, Ho 135 – EE 535, Ho 55

– EE 75.

MÁRCIUS 8., HÉTFŐ (Istenes Szent János szerzetes,

Zoltán, Filemon) – 2Kir 5,1–15a – Lk 4,24–30.

MÁRCIUS 9., KEDD (Római Szent Franciska) – Dán

3,25,34–43 – Mt 18,21–35.

MÁRCIUS 10., SZERDA (Ildikó, Etele) – MTörv 4,1,5–9 –

Mt 5,17–19.

A hét liturgiája

B év

6,1–6 – Lk 18,9–14.

MÁRCIUS 14., NAGYBÖJT 4. VASÁRNAPJA (Matild,

Paulina) – 2Krn 36,14–16.19–23. (Isten igazságos haragját és ir-

galmát mutatja a választott nép száműzetése és megszabadulása.) –

Ef 2,4–10 (Isten Krisztussal életre keltett minket is, bűneink miatt

halottakat.) – Jn 3,14–21 (Isten a mi üdvösségünkért küldte el

egyszülött Fiát a világra.) – Zsolozsma: IV. zsolnárhét –

Énekrend: Ho 257 – EE 538, 414, Ho 257 – EE 67, Ho 126 – EE

540, Ho 152 – EE 189.

SZENTMISEKOMMENTÁR

Isten színe előtt kéréseiket
megfogalmazzák (1.)

”

*A hiteles keresztyén ké-
rő imádság nem követe-
lőzés, nem kísérlet saját
akaratumk feltétlen érvé-
nyesítésére – persze né-
ha ezzel is próbálkozunk
–, hanem az Atya jósa-
gába vetett bizalomban
gyökerezik*

dik a liturgia egy könyörgéssel, amelybe a hívő emberek becsatornázhatják a saját imaszándékaikat.

Fehérváry Jákó OSB

A HÉT SZENTJE

Nüsszai Szent Gergely

Március 9.

Nagy Szent Vazul testvére volt. Ifjúkoráról és tanulmányairól nem sokat tudunk. Cezárea iskoláiban tanult. Már igen fiatalon lektor volt; de ahelyett, hogy egyházi pályára lépett volna, rétor lett, mert a pogány kultúra és Libaniosz rétor hatása alá került. Megnősült, és egész életén át szenvedélyesen szerette feleségét, Teozébiát. Viszszavonultan éltek. Állandó kapcsolatot tartott fenn nővérével, Makrinával, aki egy szomszédos női kolostor előjárója volt, és Gergely a lelki tanítónőjének nevezte.

Püspöki hivatalát 371-ben foglalta el, fivére rábeszélésére. Vazulnak olyan férfiakra volt szüksége, akiknek hitére építeni tudott. Ebben a korban kezdődtek el az ariánusokkal folytatott viták. És Gergelyt nem kímélték Nüsszában az ariánusok. Hogy megszabaduljanak tőle, bepanaszolták, hogy eltékozolta az egyházi javakat. Sikertől is megfosztatniuk a püspöki széktől, és csak Valens császár halála (378) után térhetett vissza Nüsszába.

Vazul halála (379) után ő vette át Cezárea nagy püspökének teológiai és szerzetesi örökségét. Ettől kezdve kiemelkedő szerepet játszott az ortodoxia védelmezésében. 379-ben részt vett az antiochiai zsinaton, ahol a nyugati Egyházhoz való közeledésről volt szó. 381-ben barátjával, Nazianzi Szent Gergellyel együtt megjelent a konstantinápolyi zsinaton.

Ez volt pályafutásának tetőpontja: ő mondta a megnyitóbeszédet. A császár kinevezte Pontus egész területére az ortodoxia megbízottjává: meg kellett ítélnie a püspökök igazhitűségét, az ariánus érületűeket pedig meg kellett fosztania hivataluktól.

Azokban az években, amikor a császár bizalmát élvezte, több különleges megbízatást is kapott, például eljutott Arábiába. Ebből a korszakból származnak legjelentősebb teológiai írásai is. Ünnepelt szónok volt, beszédei lelkesítően hatottak Konstantinápolyra. Később azonban Aranyszájú Szent János népszerűségének hatására csillaga elhalványult.

Ekkortól írta a misztikus teológia mesterműveit: a Mózes életét és az Énekek énekét. Origenész nyomán úgy mutatta be a lelki élet folyamatát, mint a szüntelenül ismétlődő megtisztulás útját, amely kitárulkozás a kegyelem számára a teljes önküresítésig, az Isten előtti megnyílásig a szeretet ekstázisában.

L. K.

Vakcina – Etika – Egyházi jövőkép. Ezzel a címmel szervezett online kerekasztal-beszélgetést február 23-án a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Hallgatói Önkormányzata. Az esemény résztvevői voltak: Velkey György, a Bethesda Gyermekkórház főigazgató főorvosa, a Magyar Kórházszövetség alelnöke; Papp Miklós görögkatolikus morálteológus, a Sapientia Főiskola intézetvezető tanára; valamint Görfői Tibor teológus, a Vigilia folyóirat főszerkesztője.

Hogyan értékeltük át az életünket a járványhelyzetben? Mit tudhatunk az engedélyezett oltóanyagokról? Mit kell megfontolnunk felelős keresztényként a jelenlegi helyzetben? Hogyan hatott az elmúlt év egyházi közösségeinkre? Milyen jövőképek sejlenek fel előttünk, és miként értékeli mindezt a teológia? Többek közt ezekre a kérdésekre keresték a választ a sorozatindítónak szánt online kerekasztal-beszélgetés résztvevői.

Közel egy év tapasztalatait összegezve Velkey György, a Bethesda Gyermekkórház főigazgató főorvosa, a Magyar Kórházszövetség alelnöke elmondta, a kórházi munkában előtérbe került a közös cselekvés, általában erősödött a közösségi szellem, a váratlan helyzetekre gyorsan és együttes erővel kellett reagálni: kórházi osztályokat kellett létrehozni vagy éppen kórházi iskolát szervezni ötven gyermek számára. „Összességében azt mondhatom, katarzis volt” – vallotta a főigazgató.

Papp Miklós morálteológus, a Sapientia Főiskola intézetvezető tanára kifejtette, a járványhelyzet a házasságokra is hatással volt: felerősödött, ami amúgy is jellemezte a kapcsolatokat; ami jól működött, még jobb lett, ami rosszult, az sajnos tovább romlott.

Görfői Tibor teológus, a Vigilia folyóirat főszerkesztője elmondta, tudományos munkáját végezve, „megfigyelői élethelyzetéből” nézve sok érdekes jelenséggel szembesült, szinte laboratóriumi körülmények között vizsgálhatott meg kulturális vagy a tudományos kapcsolatos folyamatokat, melyek éppen a járvány révén kerültek felszínre.

Kiderült számára, hogy keresztény körökben nincs egyetértés a vallás és a tudomány kapcsolatát illetően, sőt „párhuzamos világokban élünk” az alapvető vallási kérdések, állásfoglalások tekintetében is, mindez pedig hosszú távra szóló tanulságokkal szolgál. Sokakban megfogalmazódott

Keresztényként szembesülni a járványhelyzettel

Kerekasztal-beszélgetés a Sapientian

például, hogy a mostani járvány Isten büntetése vagy a végidők jele, mások szerint azonban ez nem tartható. E meggyőződések háttéréről Görfői Tibor elmondta: akkor ütötték fel a fejüket ilyen értelmező folyamatok, viták, amikor a járvány elérte Európát.

Walter Kasper bíboros szerint a több ezer ember halálát követelő lisszaboni földrengés (Kr. u. 1755) óta semmi nem rázta meg ennyire – vagy legalábbis nem látta el ennyi kérdéssel – a vallás társadalmi beágyazottságát. Azzal kell szembesülnünk, hogy a kultúránk névleg ugyan keresztény, de például az „Isten büntetése” értelmezési minta nagyon ősi (több tízezer éves); kétezer év csekély időnek bizonyult hozzá, hogy a gondolkodásunkban őrzött mitikus minták felülíródjanak. A bosszúálló, haragvó Isten képe nem felel meg a keresztény istenképnek; ha következetesek lennénk, akkor úgymond Isten büntetésének nem is volna szabad ellenállnunk, nem is volna szabad védekeznünk ellene.

Nem gondolkodunk egységesen a vallás, a kultúra és a tudomány kapcsolatát illetően sem. Ki a modern keresztény? Van, aki a válaszában bennfoglaltan azt mondja, hogy a tudomány fontos, mások szerint gyanús. Mindent egybevetve azt mondhatjuk, hogy a járványhelyzetben érdekes módon felszínre kerültek azok a párhuzamos világok, melyek már korábban is megvoltak; a mélyben sokkal több a törésvonal, nézeteltérés lapang, mint gondolnánk – összegezte Görfői Tibor.

A járvány harmadik hulláma és a megfelelő vakcinák, az átoltottság körüli kérdések is napirendre kerültek az online beszélgetés során. Velkey György leszögezte: a járvány elleni küzdelemben hatalmas erők mozdulnak meg a tudományos innováció, a kereskedelem, a politika, a gazdasági érdekek, az elosztás terén, de a tömeghangulatot le kell választani a szakmai kérdésekről. A vakcinák használatának van ellenőrizhető módszertana.

Most, a harmadik hullám idején nem lehet lazítani, ugyanakkor az ötszázalékos átoltottsággal (2021. február 23-ai adat – a szerk.) Magyarországon jó helyen áll az Európai Unióban. Persze továbbra is „örületes a hajtás” a vakcinákhoz való hozzáféréseért –

mondta a főorvos. Ugyanakkor tudni kell, hogy vannak korlátok a magyar egészségügyi rendszerben, amely kiégett állapotba került az elmúlt közel egy év során – tette hozzá Velkey György.

Papp Miklós morálteológus a vallási jellegű aggályokkal, félelmekkel kapcsolatban arra hívta föl a figyelmet, hogy az egyházi tanítóhivatal a megnyilatkozásaival támogatja az embereket lelkiismereti döntésük meghozatalában. A megnyilatkozások magas szintű szakmai konzultációk után születnek meg, orvosok, teológusok bevonásával. Nem kell az önjelölt virológusokra hagyatkoznunk.

Már 2005-ben fölvetődött az oltóanyagokkal kapcsolatban a kérdés, hogy ezek előállításakor felhasználtak-e egykor abortált magzatokból származó sejtvonalatokat, és ha igen, milyen mértékű a morális közreműködés (szándékos, közvetlen vagy indirekt, távoli) felelőssége az oltások elfogadása esetében. Papp Miklós hangsúlyozta: a tanítóhivatali megnyilatkozásokkal összhangban szilárd lelkiismerettel élhetünk a most rendelkezésre álló vakcinákkal. „Aki teheti, oltassa be magát – buzdított. – Ha nem válogathatunk az oltóanyagok között, akkor az esetleges morális felelősségünk is nagyon távoli és indirekt” ezen a téren – mondta, és hozzátette: az egyházi tanítóhivatal ragaszkodik az élet kultúrájához, és biztatja a tudósokat, keressék a módját, hogy például adott esetben ne magzatokból származó sejtvonalon kelljen tesztelniük.

A kerekasztal-beszélgetés során szó esett a járványhelyzet tanulságairól. Velkey György ezzel kapcsolatban rá-

mutatott: megéljük a kiszolgáltatottságot, de az egymásra támaszkodást is. A járvány elején érzékelhető volt az egészségügy felé való, társadalmi szintű pozitív odafordulás, de ősszel már-már az egészségügyben dolgozókat tartották vétkesnek mindenért. Később ez a kétféle hozzáállás kiegyenlítődött. A tanulság, az üzenet egy etikai imperatívusz: individualista irányultságú társadalmunkban megjele a szolidaritás kényszere. Papp Miklós morálteológus hozzátette: „Szeretném dicsérni a magyar nép lelkét. Tudunk nagylelkűek lenni, taposni az erkélyen, mások erőfeszítéseit elismerve; tudunk egymásra figyelni a bajban, képesek vagyunk testvérként tekinteni egymásra.” Ugyanakkor sokan megsebződtek, gyászolnak, az ő sebeikre Krisztus sebei válaszolnak, ő ad vigasztalást.

Görfői Tibor hangsúlyozta: nehéz tanulságot levonni az elmúlt közel egy év történései alapján. Az is kérdés, hogy vajon a tanulságok levonása lenne-e a valósághoz való helyes viszonyunk. Sőt, az is kérdés: vajon a koronavírus-járvány az emberiség legnagyobb problémája? Sokakban megfogalmazódott, hogy „milyen jó lesz az átoltottság után”, ha visszatér az élet „a régi kerékvágásába”. De vajon milyen az a régi kerékvágás – esetleg csupán a horvátországi nyaralást jelenti? Múlt-e arra, hogy normális emberi életnek nevezzük? Milyen az az élet, amit magunk mögött hagytunk?

Vannak tőlünk távolinak tűnő problémák, melyek sokkal több emberi áldozatot követelnek, sokkal kegyetlenebbek, mint az egyébként önmagában valóban szörnyű koronavírus-járvány. Érdemes vol-

na ezekre is odafigyelni, és nem csak akkor, amikor közel kerülünk ilyen problémákhoz. Ezenkívül nekünk, keresztényeknek az Istenről való számos elképzelés fölvetődésével fontos volna komolyan elgondolkodnunk az alapvető teológiai kérdésekről: arról, „hogyan cselekszik, hogyan van jelen Isten a világban”. Még ha soha nem is tudjuk egész pontosan megmondani, de legalább legyen hívó törekvésünk ennek megértésére, tisztázására.

Nem utolsósorban pedig vegyük a fáradságot, hogy megnézzük, hogyan viselkedett a járványhelyzetben Ferenc pápa, hogyan állt ki talaválavasszal a Szent Péter térre az esőben, hallgassuk meg ennek az idős jezsuitának a szavait, figyeljük meg a gesztusait, és utána ki-ki gondolkodjon el azon, hogy „beletörölheti-e a lábát Ferenc pápába”, ahogy azt sokan itte, Magyarországon is megteszik.

A kerekasztal-beszélgetés résztvevői Kisnémet László moderátor kérdésére a járványhelyzet „kegyelmi tapasztalatairól” is szóltak. Velkey György hangsúlyozta, az egészségügy világában többek közt rádöbbenhettünk az ápolók magas rendű testi, lelki, szellemi szolgálatának fontosságára. Aki ezt az életformát választja, azt nem a pénz motiválja: a kórházban elkerülhetetlenül találkozunk a testi-lelki nyomorúsággal. Katarzis lehetősége a világ számára, hogy rádöbbenhet ennek a szolgáltatásnak a szükségességére, szépségére, valóságára.

Sokféle ember választja az ápolói hivatást – folytatta Velkey György –, talány előtttem, és rácsodálkozom én is, hogy vannak közöttük olyan emberek, fiatalok, akik devinansnak számítók élethelyzetekből jönnek, akiket a magunk keresztény piedesztáljáról nézve talán megítélnénk, de akik a betegek ágyánál „szentekké” válnak; megélik a bennük lévő szeretetet, kifejezik a lelkük szépségét. Nem ritka ez a jelenség. Vannak, akik keresztény motivációból vagy családi tradícióból eredően végzik ezt a szolgálatot, és van egy masszív réteg, mely megtanulta, és minden józan megfontolás ellenére – talán daczból –, de csinálja.

Papp Miklós rámutatott arra, amit már Karl Rahner, a XX. század nagy teológusa is

hangsúlyozott: a pusztába kivonulva nem találkozunk automatikusan Istennel, ugyanakkor a világban benne élve, szeretve, szolgálva éppúgy megvan erre a lehetőségünk. Minden lényegi változást csak az emberi szív „megfordulásától” lehet várni, nem pedig a külső körülményektől – mondta a lelkipásztor, hozzátéve: észrevehettük az elmúlt évben, hogy „jó az online, de arra is rájöttünk, hogy mire nem jó: ráébredtünk a személyesség, a személyes közelség fontosságára”. Az is világossá vált, hogy nekünk, embereknek egy a sorsunk a földön, és itt az idő megélni a testvériség globalizációját a túlfogyasztás és a javak igazságtalan elosztása helyett, ahogy Ferenc pápa mondja.

Görfői Tibor pedig fölvetette a kérdést: Tudunk-e mit kezdeni magával az élettel, ha nem társulnak hozzá különféle szórakoztatási és figyelemelterelő eszközök? Magával a létezéssel tudunk-e mit kezdeni? „Természetesen nem bocsúlom le azt, akinek súlyos nehézséget okoztak a járvány okozta hiányok, de talán a kegyelmi pillanat érvényessége most abban van, hogy ideje elgondolkodnunk a puszt létezésünkről. A belső világ mindig nagyobb, mint a külső, a belső tágasság mindig hatalmasabb lesz, mint a külső, és a belső lehetőségek mindig nagyobbak lesznek, mint a külső.” A belső tágasság mindig mindig kreativitás fakad. Ha valaki igazán mélyre hatol az élet valóságában, és megbecsüli a létezés tényét, folyamatát, abból a megbecsülésből és fölfedezésből élet fog fakadni. Ezt nem lehet megtanulni, de aki szeret élni, a körül élet lesz. Ha szeretünk élni, akkor az élet növekedni fog körülöttünk. A globális folyamatokra nem vagyunk hatással, és ez frusztrál minket, ám ha szeretünk élni, akkor tehetünk azért, hogy a közvetlen környezetünkben valaki kicsit jobban „jólakjon”. Ezekben a kis gesztusokban lehet bízni, melyek az élet szeretetéből fakadnak – mondta Görfői Tibor.

A Vigilia főszerkesztője a kerekasztal-beszélgetés végén az érdeklődők figyelmébe ajánlotta a közelmúltban megjelent, *A kereszténység és a koronavírus* című könyvet, segítségül a felmerült kérdések átgondolásához.

(A kötet megvásárolható az Új Ember könyvesboltban – Budapest, V. kerület, Ferenciek tere 7–8.; nyitvatartás: hétfő, kedd, csütörtök, péntek 9–17 óráig, szerda 10–18 óráig) vagy megrendelhető az Új Ember online könyvárúházból: bolt.ujember.hu)

Körössi László
Fotó: Wikipedia Commons

A Győri Egyházmegye közleménye a Könnyező Szűzanya-búcsúról

Az alábbiakban közreadjuk a Győri Egyházmegye közleményét.

A járványhelyzet súlyosbodása miatt a győri Vérrel Könnyező Szűzanya búcsúünnepét az idei évben sem március 17-én, sem március 20–21-én nem tudjuk megtartani hagyományos módon, zárandokok részvételével. Viszont március 17-én délelőtt 10 órakor a kispapok asziszisztenciájával püspöki szentmisét mutatunk be a győri székesegyházban, amelyet az EWTN (Bonum) Tv és a Magyar Katolikus Rádió egyenes adásban közvetít. Szeretettel ajánljuk azon hívek figyelmébe, akik szívesen részt vettek volna személyesen a Győri Egyházmegye ezen kiemelkedő ünnepén.

Mindnyájunk számára sajnálatos ez a helyzet, de reméljük, hamarosan újra találkozhatunk a Szűzanya kegyhelyén, mind a Pap Testvérekkel, mind a Hívekkel. Mindenkit szeretettel hívok, hogy még buzgóbb imádságban forduljunk a Vérrel Könnyező Szűzanyához, a Betegek Gyógyítójához. Kérjük, járjon közben Istennél, hogy az emberiség mielőbb megszabaduljon e járványtól és annak minden negatív következményétől. A betegek általa nyerjenek gyógyulást, gyógyítóik és ápolóik pedig erőt áldozatos munkájuk végzéséhez!

Győr, 2021. március 1.

Dr. Veres András megyéspüspök
Fotó: Lambert Attila

A bennünk élő Krisztus

Rajzpályázatot hirdet a Pécsi Egyházmegye

Virtuális kiállításon szeretnék bemutatni a legjobb munkákat, melyek a Pécsi Egyházmegye képzőművészeti felhívására készülnek. A *bennünk élő Krisztus* címmel a Nemzeti Eucharisztikus Kongresszusra való készülés témájában írtak ki a pályázatot, hitoktatásban részt vevő gyermekek számára, óvodástól 18 éves korig.

A pályamunkákban a gyerekek és fiatalok az általuk átélt olyan történeteket jeleníthetik meg, amikor az eseményekben megtapasztható volt Krisztus jelenléte, illetve az egymásnak nyújtott segítségben vált jelenlévővé Krisztus, illetve ahol missziós lelkület valósult meg – például a család, plébániai közösség; iskolai közösségek vagy baráti kör által megélt közös élmények, események, melyekben megjelenik a krisztusi lelkület. A munkák bármilyen technikával készülhetnek.

Az elkészült rajzokról fotót kell beküldeni, feltüntetve a pályázó nevét, osztályát (óvadás esetében életkorát), a felkészítő nevelő, tanár, hitoktató nevét, e-mail-címét, az intézmény vagy plébánia nevét és postacímét.

Beküldési határidő: 2021. április 30. A pályamunkákat a https://drive.google.com/drive/folders/1KCh_sHPcoL4HVKn623DY6Q32RvCuUzn linken lehet feltölteni. A beküldött mű-

vek a Pécsi Egyházmegye közösségi oldalán lesznek megtekinthetők. Kérjük a szervezők, hogy amennyiben a pályázó gyermekek szülei ehhez nem járulnak hozzá, a feltöltéskor jelezzék. A képek május 5-én kerülnek fel a Pécsi Egyházmegye közösségi oldalára, a *Rajzpályázat 2021* mappába.

A zsűri által díjazott munkák mellett közönségszavazást is szeretnének kiosztani a szervezők. A beküldött rajzokra négy korcsoport-

ban – óvodások, alsó és felső tagozatosok, gimnazisták – lehet szavazni május 15-éig. A díjakat május 30-áig postai úton küldik el a pályázó intézményének, illetve plébániájának. További információ: 06/72-513-016, hitoktatas@pecs.egyhazmegye.hu

Forrás és fotó:
Pécsi Egyházmegye

Szombathelyi Egyházmegyei Karitás

Mentett élelmiszert osztanak

Naponta oszt rendszeres fogyasztású termékekből összeállított csomagokat közel száz ember részére a Szombathelyi Egyházmegyei Karitás, az Élelmiszerbank élelmiszermentő programjának részeként. A Tesco hipermarketből érkező zöldséget, gyümölcsöt és pékárukat a rászorulóknak adja a karitatív szervezet.

Az Élelmiszerbank Egyesület egyszerre több szinten foglalkozik a pazarlás problémájának megoldásával. Fontos tevékenysége a fölösleg megmentése. Ezek keletkezésének helye, illetve a közeli lejáratú határidő megkívánja, hogy a termékeket még aznap eljuttassák partnerszervezeteik segítségével a környékbeli nélkü-

Már hat éve végzik az élelmiszermentést. A vasi és zalai Tesco hipermarketekben a nap végén megmaradt zöldséget, gyümölcsöt és pékárukat, illetve ünnepi zárásokkor a vegyes élelmiszert az Élelmiszerbankon keresztül kapják meg. 2020-ban az Élelmiszerbank összesen 65 747 kilogramm élelmiszert adott át a Szombathelyi Egyházmegyei Karitás számára, több mint 47 millió forint értékben, ami így mintegy 47 ezer forint értékű támogatást jelentett egy-egy ember számára.

Egyik fő fenntarthatósági probléma az élelmiszerpazarlás, amire világosra van ráirányítva a figyelmet, hiszen egyaránt hatással van a gazdaságra, a társadalomra és a környezetre. Mindezek mellett globális paradoxon is: míg az egy évben megtermelt élelmiszerek jelentős részét kidobják, rengeteg ember éhez.

lőzőkhöz. Az áruházi mentési folyamat lényege, hogy az adott helyről a közelben működő partnerszervezetek közvetlenül szállítják el és osztják ki az élelmiszereket a rászorulóknak.

Mindennek eredményeként nagyon sok értékes élelmiszer – elsősorban pékáru, zöldség, gyümölcs – szétosztására van lehetőség. Ezek a termékek napi segítséget nyújtanak nehezebb sorsú embertársainknak, így a rendszeres, kiszámítható adományok életminőség-változást is eredményezhetnek.

A termékek útját az Élelmiszerbank a felajánlótól egészen a nélkülözöig végigköveti. Partnerszervezetei az élelmiszerek kiosztását szigorú szabályok mentén végzik, a kiosztásról elszámolnak.

Forrás és fotó:
Vaskarika/Katolikus Karitás

A Szent József-évben útra keltek a nagyapák

Egyekről és Tiszacsegéről indultak zarándoklatra

Hogy kedves szentjük nyomába lépve útra keljenek, és együtt kezdjék el a nagybőjti időszakot – erre hívták meg az egyeki közösséghez tartozó nagyapákat. Február 20-ai közös zarándoklatuk Máriapócsra kezdődött, és a debreceni püspök társaságában ért véget.

Szent Józsefet úgy is említik, mint hallgató szentet, akinek egyetlen szavát sem őrizte meg a Szentírás; négy útját viszont igen. Az egyeki katolikus közösségben prioritás a férfiakkal, házasságokkal való foglalkozás, ezért idén elsőként a nagyapákról hívták meg közös zarándoklatra.

„Szorgalmazom, hogy a keresztény közösségek mindennapi pedagógiája meggyőző és hatékony módon tudja felkínálni a kien-gesztelődés szentségének gyakorlatát. Ha számos hívő, s köztük igen sok fiatal is, gyümölcsöző módon élt e szentséggel, akkor valószínűleg szükség van arra, hogy a lelkipásztorok nagyobb bizalommal, nagyobb kreativitással és nagyobb kitartással mutassák be azt a híveknek és emeljék ki értékét” – írja Szent II. János Pál pápa.

„Ha lelkipásztori kreativitás kell ahhoz, hogy elérjük a férfiak szívét, akkor a számukra meghirdetett közös nap eltöltése jó alkalom erre. Lelkiéletünk megújulását vágyva, napunk első állomása az egyházmegye területén fekvő Máriapócs Nemzeti Kegyhely volt” – írja beszámolójában Papp László, az egyeki Szent József-templom plébánosa. A Könnyező Szűzanya búcsújáró helyén délelőtt 10 órakor

szentmisét mutattak be, lelkükben hordozva az otthon maradtak szándékait is. A szentmise végén a férfiak példaképét, Szent Józsefet kérték, segítse őket olyan emberré válni, akik a rájuk bízott lelki szükségleteit is munkálni tudják, és családjukat a mennyország felé vezethetik.

Újfehértóra a déli órákban érkeztek; itt Juhász Imre plébános bemutatta a templomot és a helyi egyházközség életét, illetve múltját, a templomépítés körülményeit és az utóbbi

években megvalósult renoválási munkálatokat. Mivel a látogatással egy időben a Cursillo mozgalom vezetői találkozójának is az újfehértói plébánia adott otthont, velük együtt ülhetek a terített asztalhoz.

A nap utolsó állomása az egyházmegye püspöki hivatala volt Debrecenben. Palánki Ferenc megyéspüspök frissítő kávéval várta a zarándokokat, majd a bemutatkozás és kötetlen beszélgetés után megtekintették az épületet. A püspökség kápolnájában közös imát tartottak, majd püspöki áldást kaptak.

Forrás és fotó: Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye

Nyílt nap a papság iránt érdeklődőknek Győrben

Online nyílt napot tartott február 20-án a győri Brenner János Papnevelő Intézet. Az alábbiakban Flehner Péter elsőéves papnövendék beszámolóját adjuk közre.

A személyes találkozás sajnos nem lehetséges idén tavasszal, így az online térben tartotta meg nyílt napját a Brenner János Papnevelő Intézet az érdeklődő fiatalok számára, akiket a papság gondolata foglalkoztat. Bízunk benne, hogy az érdeklődők így is alapos betekintést nyertek a szemináriumi világból.

Komoly technikai és szervezési feladatot jelentett, hogy minden érdeklődő megkapja a személyes meghívót, melyen keresztül csatlakozhatott a közvetítéshez. Az érdeklődőket először Reisner Ferenc rektor köszöntötte, majd Veres András, a Győri Egyházmegye főpásztora szövegbeszédet mondott, aki közül néhányan egészen távolról kapcsolódtak be. Ezután megtekinthettek egy bemutatkozó videót, melyben nemcsak a szeminárium és a papképzés mindennapjaiba, hanem a szépen megújult épületbe is bepillanthattak.

A technika segítségével a kispapok kötetlen beszélgetést folytattak az érdeklődőkkel, több csoportban. Itt lehetőség adódott megismer-ni egymást és személyes kérdéseket föltenni. Nagyjából félideben az első évfolyam tartott tanúságtétellel egybekötött előadást, aminek

során a döntés meghozatalának személyes oldalába engedtek betekintést.

Az imádságba Bognár István, a szeminárium spirituális vezetőjével kapcsolódhattak be a résztvevők: a kispapokkal közösen mondták el a délelőtti imaórát. Zárásként Kálmán Imre prefektustól kaptak jótanácsot és segítséget a jelentkezéssel kapcsolatban.

Igyekeztünk a lehetőségekhez mérten ugyanazt a nyitottságot, jó hangulatot közve-

títeni most is, ami a korábbi nyílt napokat jellemezte. Bízunk benne, hogy akik most az online térben találkoztak velünk, a közeljövőben személyesen is meg tudnak szólítani minket. Addig is imádkozunk egymásért, hogy aki most lép az útra, legyen bátorsága elindulni; akik már elindultak, azok célba is érjenek.

Forrás: Győri Egyházmegye
Fotó: Brenner János Hittudományi Főiskola

A fő csapásirány a vatikáni kutatás

Beszélgetés Molnár Antallal, a Pápai Történettudományi Bizottság első magyar tagjával

(Folytatás az 1. oldalról.)

A testületnek harminc tagja van, egy elnöke és egy titkára. Megtisztelő ez a kinevezés, az egész magyar történettudománynak szól, amelynek nagyon komoly múltja van a Vatikánban. Gondoljunk csak *Fraknoi Vilmosra* és az általa alapított Római Magyar Történeti Intézetre, a Római Magyar Akadémia tevékenységére vagy az 1950 után Rómában dolgozó szerzetesekre – a jezsuiták történeti intézetében például több magyar szerzetes dolgozott.

Milyen elfoglaltsággal jár ez a megbízatás?

– Évente kétszer ülésezik a bizottság. Amikor nincs világjárvány, a tagok személyesen vesznek részt az üléseken. A testület ezenkívül konferenciákat szervez, és van egy patinás könyvsorozata. Egyfajta közös bölcsesség ez, a tagok aktivitása a vérmérsékletüktől, ambíciójuktól függ. Úgy érzem, az én feladatomban az, hogy Magyarország, illetve tágabb értelemben a közép- és délkelet-európai térség történelmét bevigyem a bizottság munkájába, hiszen a térségből Magyarországnak van Rómában a legnagyobb intézményrendszere. 2011 és 2016 között a Római Magyar Akadémia igazgatója voltam, ennek a munkának a szerves folytatásaként fogom fel ezt a megbízatást. Akkoriban számos konferenciát rendeztünk a Pápai Történettudományi Bizottsággal és más tudományos intézményekkel közösen. Szakmai pályafutásom kiemelkedő szakaszának tekintem ezt az öt évet, amelynek során nemcsak történeti kutatással, hanem tudománydiplomáciával, kulturális diplomáciával is foglalkoztam, és ennek a visszaigazolására ez a kinevezés. Ez azt is jelenti, hogy ha egy tudományos-kulturális intézetben olyan munkatárs dolgozik, aki képes szakmailag magas szinten képviselni Magyarországot, akkor a munkája tartós eredménnyel jár, és ennek évek múlva is lehetnek újabb hozadécai.

Hogyan esett Önre a választás? Ha jól tudom, az alapítás óta még

nem volt magyar tagja a bizottságnak.

– Teljesen informális alapon zajlik a kiválasztás, nincs pályázat, nincs hivatalos jelölés. A bizottság tagjai vagy más vatikáni intézmények javasolnak tagokat, és a bizottság elnöke a javaslatot felterjeszti a pápának. Nem tudom, pontosan ki javasolt, valószínűleg a Rómában kialakult kapcsolatrendszeremnek köszönhető a jelölésem. Magyar tagja valóban nem volt még a bizottságnak. Lengyelek voltak, korábban és most is, mindketten jezsuiták. Jelenleg van egy szlovák történész hölgy is a bizottságban, így most hárman képviseljük a régiót.

A megbízatásával lehetőség nyílt a magyar vonatkozású kutatások előmozdítására is?

– A bizottság nem kutatóintézet, de a tagjai között ott van a Vatikáni Apostoli Levéltár és a Vatikáni Apostoli Könyvtár prefektusa, valamint a pápai egyetemek professzorai is. Nem a bizottság keretében folynak a kutatások, inkább a folyamatban lévő kutatások intenzívebb megjelenítésére adódik lehetőség. Szerencsére számos magyar történész kutat a Vatikánban, az akadémia pedig háttérrel biztosít ehhez. A kinevezésemmel a magyar szempont hangsúlyosabban érvényesülhet, illetve a régió történetét magyar szemmel mutathatjuk be, és nem mind-egy, melyik nemzet tematizálja Közép-Európa múltját.

Milyen út vezetett idáig? Mindig történész akart lenni?

– Igen, ötödikes koromban, amikor az iskolában tanulni kezdtük a történelmet, eldöntöttem, hogy egész életemben ezzel akarok foglalkozni. Pannonhalmára mentem gimnáziumba, az egyházi iskola mellett a helyi történelmi múltja, a patinás épület és a könyvtár is vonzott. A falumból, a családomból senki nem járt oda, de láttam a televízióban egy dokumentumfilmet, és megtetszett a hely. Az akkor még kötelező orosz mellé a latint választottam második nyelvnek, mert korán tudato-

sult bennem, hogy ez fontos lesz nekem. Fejér megyei vagyok, ezen a területen a török hódoltság idején és jó darabig még utána is bosnyák ferenccsek működtek misszionáriusként. Fekete lyuknak tűnt ez a korszak, és bár korábban középkorász szerettem volna lenni, rájöttem, hogy izgalmasabb egy teljesen új világ felfedezése. A gimnáziumi éveimben értettem meg, hogy a török hódoltság alatti magyar világ felfedezésében az egyházi forrásoknak nagy jelentőségük van. Az egyházi, vatikáni források egyetemes történeti jelentőségére egy benccs szerzetes, Vanyó Tihamér hívta fel akkoriban a történettudomány figyelmét. A történelemfakultációs tanáromtól, Somorjai Ádámtól hallottam róla. Bemutatott Tihamér atyának, megismertem a kutatásait, amelyeket a 30-as években folytatott a Vatikánban, és arra gondoltam, hogy ötven év után ezt a fonalat újra föl lehetne venni. Ezért kezdtem el olaszul tanulni. Hamar kiderült az egyetemen, hogy a kutatáshoz meg kell tanulnom horvátul, szerbül, és később jártam török szakra is.

A rendszerváltozással új terek nyíltak meg az egyháztörténeti kutatások számára. Ez hogyan befolyásolta a kutatói tevékenységét?

– A Monarchia alatt és a két világháború között nagyon fejlett volt nálunk az egyháztörténeti kutatás, a nemzetközi élvonalhoz tartozott. Valóban történelmi pillarat volt, hogy ötven év után újra felvehettük ezt a szálát. Emellett ott volt bennem a felismerés, hogy egyházi iskolát végzett latin szakosként előnnyel indulok, kamatoztatni tudom mindazt, amit a családi és az iskolai háttérnek köszönhetően kaptam. Nagyon szerettem ezt a nemzetközi világot, a tágasságot, a nyitottságot. Ez nem azt jelenti, hogy az ember feladja a saját nemzeti identitását, hanem hogy meghallgatja a másikat, próbálja megismerni az ő szempontjait, és ezáltal gazdagodik. Így megnő annak a

Pannonhalmára és az ELTE mellett volt egy másik alma matere, az Eötvös Collegium. Mit jelentett a jövője szempontjából ez a közeg?

– A tágasságot. Az Eötvös Collegium a rendszerváltás környékén hihetetlen pluszt jelentett egy vidéki diáknak: fantasztikus könyvtár, sok

rendkívül izgalmas óra. Azt hívtunk meg tanítani, akit szerettünk volna, például évekig Engel Pál oktatott minket, akit az egyetemen esélyünk sem lett volna hallgatni. A kollégiumi felvételi garancia volt arra, hogy az évfolyam legjobbjai kerüljenek be. Sok nyelvtanulási és ösztöndíj-lehetőség volt, a franciaországi ösztöndíjamat is az Eötvös Collegiumnak köszönhetem, és végül Párizsban doktoráltam. A kollégium otthont jelentett egy vidéki fiatalnak, aki fővárosi egyetemista lett.

A rendszerváltozással új terek nyíltak meg az egyháztörténeti kutatások számára. Ez hogyan befolyásolta a kutatói tevékenységét?

– 1880 után, amikor a levéltárat megnyitották a kutatók előtt, a titkos jelzőnek már nem sok értelme volt, csupán szép régi hagyomány maradt a név. Az, hogy a levéltár csak bizonyos korszakig kutatható, a világ valamennyi levéltárára igaz. A fenntartó döntése határozza meg, hány évig titkosak a dokumentumok. Azok, amelyekhez még személyiségi jogok fűződnek, nem kutathatók. XII. Piusz pontifikátusának (1939–1958) anyagát tavaly megnyitották a tudomá-

lehetősége, hogy megértsük a történelmet, ami nem arról szól, hogy mi vagyunk itt egyedül, és a többiek nem érdekesek. 1994 óta rendszere- sen jártam Rómába, és kutattam a forrásokat. Részből Franciaországban doktoráltam, ott és Rómában is sok kollégát megismertem a nemzetközi történészvilágból, és nagyon jól éreztem magam ebben az izgalmas közegben. Ez az egymást segítő, egymásra odafigyelő nemzetköziség hatalmas távlatot nyit számomra történészként és emberként is.

Most a sok hazai feladat mellé kapott egy olyan megbízást, mely ismét Rómához köti; a várost egyik otthonának tekinti.

– Ha azt nézzük, hogy mennyi időt töltöttem az életemből egy-egy helyen, akkor Budapest vezet, aztán Sárospatak, a szülőhelyem következik, és a harmadik Róma, mindenki közös hazája. Tudományos és kulturális tekintetben sincs a világnak olyan városa, ahol ennyi és ilyen sokszínű külföldi intézet működne. Egy európai ember a saját hazáján kívül Rómában is otthon van. Én abban a szerencsében részesültem, hogy kipróbálhattam a római otthonomat. Ráadásul a tudományos érdeklődésem szálai is odakötnek. A kutatói kíváncsiságom is állandóan Rómába vitt, a vatikáni, akkor még titkos levéltárba, majd – a Ferenc pápa által elrendelt névváltoztatás nyomán – a Vatikáni Apostoli Levéltárba és az Apostoli Könyvtárba.

Miért volt szükség a Vatikáni Titkos Levéltár nevének megváltoztatására?

– 1880 után, amikor a levéltárat megnyitották a kutatók előtt, a titkos jelzőnek már nem sok értelme volt, csupán szép régi hagyomány maradt a név. Az, hogy a levéltár csak bizonyos korszakig kutatható, a világ valamennyi levéltárára igaz. A fenntartó döntése határozza meg, hány évig titkosak a dokumentumok. Azok, amelyekhez még személyiségi jogok fűződnek, nem kutathatók. XII. Piusz pontifikátusának (1939–1958) anyagát tavaly megnyitották a tudomá-

nyos kutatás számára. Nagyon érdekes ez a korszak a II. világháború, valamint a Szentszék és a kommunizmus kapcsolata miatt is. Hosszas előkészítés után 2020. március 2-án megnyitották az anyagot a kutatók előtt, és szerveztek egy izgalmas konferenciát, amelyen én is részt vettem. A sors szomorú ironiája, hogy egy héttel később a járvány miatt be kellett zárni a levéltárat. Azóta újra megnyitották, de olyan nagy most az érdeklődés, hogy ha valaki be akar jelentkezni, csak sok idő, körülbelül egy év múlva tudnak neki helyet biztosítani. Egy pontifikátus korszakának levéltári megnyitását sokéves munka előzi meg. Akkor lehet megnyitni egy új korszakot, ha a belső feldolgozottsága már magas szintű, ami nem jelenti azt, hogy már minden irat fel van dolgozva.

A kutatás mellett sok szervezési feladatot is ellát, de ez sem áll távol Öntől.

– Ezért szerettem nagyon a korábbi római munkámat is, amely a kultúrdiplomáciai tevékenységgel volt teljes. A munkám a hobbim, de persze vannak adminisztrációs feladatok is. A Történettudományi Intézet folyamatos átalakulásban van, és ez kiemelt adminisztratív teendőket ró a vezetőségre. Sok munkajogi következménye van az átalakulásnak, rengeteg aprómunkát kell elvégeznünk a törvényes működéshez. Nem egy régi, bevált intézményes struktúrában működünk, hanem állandóan változó jogi környezetben. De aki a vezetést vállalja, annak ezt a feladatot is el kell látnia.

Eddig csak a munkáról beszéltünk, de az élete úgy teljes, hogy szép családja, három fia van.

– Valóban, a feleségem középiskolai olasztanár, és van három fiunk, akik gondoskodnak arról, hogy az életünk ne csak a munkáról szóljon. A család és a gyerekek biztos háttérrel jelentenek számunkra, így a feladatainkat, még a nehezebbeket is, derűsebben tudjuk teljesíteni.

Thullner Zsuzsanna
Fotó: Merényi Zita

Hálaadó szentmisét mutatott be püspökké szentelésének tizedik évfordulóján, február 26-án Debrecenben, a Szent Anna-székesegyházban Palánki Ferenc debrecen-nyíregyházi megyéspüspök.

A szentmisén – tekintettel a járványhelyzetre – az egyházmegyében működő iskoláknak, valamint néhány közösségnek csak a képviselői, illetve az egyházmegye híveit is képviselve a püspöki hivatal munkatársai vettek részt. A jelen lévő lelkipásztorok pedig a papság nevében adtak hálát a főpásztor életéért, hivatásáért, eddigi szolgálatáért.

Palánki Ferencet a szentmise elején *Krakomperger Zoltán* általános püspöki helynök, a székesegyház plébánosa köszöntötte az egész egyházmegye hívó közössége nevében. A me-

Mindent Isten országaért kell tennünk

Tíz éve szentelték püspökké Palánki Ferencet

gyéspüspök hálátelt szívvel mondott köszönetet Isten oltáránál mindenért és mindazokért – családjáért, az Egyházért, az egyházközségekért, az egy-

házmegyéért –, akik segítették őt eddigi útján. Bevezető gondolataiban rámutatott: a jelen alkalom lehetőség mindannyiunk számára, hogy Istentől bocsánatot kérjünk és hálát adjunk a kapott kegyelmekért.

Homíliájában a megyéspüspök elmondta, tíz évvel ezelőtt, a püspökszentelésen elhangzott evangéliumi szakasznak is ugyanaz a tanítás állt a középpontjában, mint a most felolvasott szakasz- nak. Ha a ti igaz voltotok nem múlja fe-

lül az írástudókét és farizeusokét, semmi- képp sem mentek be a mennyek országá- ba (Mt 5,20) – hallottuk az evangéli- umban. A farizeusok és az írástudók igaz embernek gondolták magukat, mert betartották a parancsokat. Jézus őket hozza példának, amikor arról tanít, hogy nem elég betartani a tör- vényt, például a *Ne öljl!* parancsot, ha közben megbántom, megszólom, megítélem, lenézem embertársaimat, szeretetlen vagyok. Szent János apos- tol azt írja: *Isten a szeretet* (1Jn 4,8). Ha szeretetlen voltam, ez azt jelenti, hogy istentelen voltam.

Mit jelent az, hogy igaz voltunk- nak felül kell múlnia az írástudókét?

Ez a hitelességet jelenti. Úgy kell szeretni, ahogyan Jézus szeretett: hi- teles szeretettel, testvérként kell egy- másra nézni. Jézus nem azért szeret minket, mert megérdemeltük, mert jók vagyunk, hanem *hogyan* jók le- gyünk. Ha igaz voltunk felülmúlja a pusztá parancs betartását, akkor le- szünk méltók az Isten országára.

„Püspökké kinevezésemkor és szentelésemkor mindenki a feladat súlyáról, nehéz voltáról beszélt” – em- lékezett vissza Palánki Ferenc, majd rámutatott: nem saját erőnkől tudjuk tenni a dolgunkat, hanem az erő, a ke- gyelem által, amit Jézustól, életünk középpontjától kapunk, hozzá igazít- va, kőre szervezve az életünket.

Forrás és fotó:
Kovács Ágnes/
Debrecen-Nyíregyházi
Egyházmegye

Hat életszakasz, tizenkét problémakör: a család mindennapi életének nehézségeiben valós, gyakorlati segítséget nyújtó szakemberek, valamint az általuk megvalósított jó gyakorlatok folyamatosan bővülő gyűjteménye válik könnyen elérhetővé a bizdramagad.hu elnevezésű honlapon, melyet a Hetvenkét Tanítvány mozgalom család munkacsoportja készített. Dávid Beáta szociológus és Soósné Erdő Klára, a munkacsoport tagjai mutatták be tevékenységüket.

A Bizd rá magad honlap az egyes életszakaszokban jellemző emberi problémákra kínál megoldást, különböző jó gyakorlatok bemutatásával. Mik az előzmények?

Dávid Beáta: A Hetvenkét Tanítvány mozgalmon belül először megalakult a család témájával foglalkozó munkacsoport. Az indulás nem volt könnyű, mert a család olyan téma, amiről mindenkinek van véleménye. Szociológusként én szakmai oldalról közelíték. Úgy gondolom, nem elég, ha csak szeretjük a családkunkat, és jól érezzük magunkat benne. A helyzet elemzéséhez szükség van a különböző szakterületek tudására. Ezzel a céllal hívtam meg a munkacsoportba a résztvevőket: van pszichológus, demográfus, szociológus, és a mozgalomhoz tartozó érdeklődők is jelentkeztek hozzánk. Fontosnak tartottam, hogy megalapozott adatokból induljunk ki, így állítsuk fel a diagnózist, és utána foglalkozunk a terápiával.

Erdő Klára: A kezdeti időszakban az identitásunkat kerestük; hogy mi lenne a családhoz kapcsolódó sok kezdeményezés mellett az, amit nyújtani tudnánk. Megnéztünk kutatásokat, amelyek viselkedésmintákat elemeznek, és azzal a ténnyel szembesültünk, hogy katolikus körökben belül sincs semmi máskepp, mint azokon kívül. Ugyanazok a hatások érnek minket is, mint mindenki mást, és ezek határozzák meg a döntéseinket.

D. B.: Így a munkacsoportunk a következő tézisből indult ki: katolikus családjaink a társadalom szerves részei, ugyanazokkal a kihívásokkal és lehetőségekkel. Ezt tudomásul kell vennünk, és ebben a keretrendszerben kell támogatni, segítő megoldásokon gondolkodnunk.

Gondolom, bennünk, katolikusokban nem feltétlenül tudatosul, hogy ennek a következményeivel dolgoznunk kell.

E. K.: Sokszor úgy gondoljuk, hogy buborékban élünk, ahelyett, hogy szembenéznénk a nehézségekkel. A mi körökben is jelen van a válás, gyereknevelési gondokkal küzdünk, nekünk is vannak idős, akár demenciával élő szüleink, születnek gyerekeink fejlődési rendellenességek, szenvedünk gyermektelenség miatt. De túl jók akarunk lenni, és nem tudunk segítséget kérni. Ha őszintébbek vagyunk, rájövünk, hogy együnk sem szent. Ezzel nem azt mondom, hogy teregetszük ki a szennyest, de ha el merjük mondani, hogy vannak prob-

lémáink, akkor felismerhetjük, milyen mélyen tudunk kapcsolódni egymáshoz.

D. B.: Kutatások igazolják, hogy mi, katolikusok olyan magas elvárási rendszernek akarunk megfelelni, ami teljesíthetetlen, és ez olyan súllyal nehezedik ránk, hogy döntési helyzetekben megbénít bennünket. Ezt érzik például a párvalasztás előtt álló fiataljaink. A 2012-es *Magyar ifjúság* kutatás során a nem vallásos fiatalokat a magukat vallásosnak mondó fiatalokkal hasonlították össze családalapítási terveik szempontjából. A megkérdezetteknek általában fontos volt négy dolog: az anyagi stabilitás, a megfelelő lakásviszonyok, a tanulmányok befejezése és a biztos munkahely. A két csoport között különbség abban mutatkozott, hogy a vallásos fiatalok körében magasabb arányban kellett egyszerre teljesülnie a négy feltételnek. Úgy gondolom, hogy erre mi, szülők is kellőképpen ráerősítünk. Ha irracionális elvárásokat támasztunk magunkkal szemben, azzal nemcsak a saját, hanem a gyermekeink életét is megnehezítjük. Ugyanakkor következetesebbnek is kellene lennünk, komolyabban kellene vennünk, hogy a fiataloknak szükségük van szabályokra és keretekre. Segíteniünk kell nekik, hogy megértsék, közösségi szinten, hosszú távon nem feltétlenül az a jó, ami számukra most éppen annak látszik

Életvezetési tanításunk is egy ideális képet vetít elénk.

E. K.: Igen, és ráadásul sokszor látszatokban élünk. Ülünk a templompadban, talán tökéletes családnak tűnünk, de otthon valóban minden rendben van velünk? Merjük bevallani, hogy vannak nehézségeink? Szembe tudunk nézni ezekkel? Ha nem, úgy álságossá válhat sok minden, ami egy nem hívó vagy egy kereső ember, de akár a vallásosan nevelt gyermekeink szemében sem tűnik hitelesnek. A gyerekeink is azt látják, hogy a család belülről őrlődik, mégsem merünk segítséget kérni. Ha szeretnénk is eltagadni a nehézségeket, a probléma ott van, és magától nem oldódik meg.

Körvonalazódott tehát a munkacsoport célja, majd elkezdődött egy gyűjtési folyamat.

D. B.: Igen. Ebben a munkában nagyon fontos volt szá-

munkra a közös gondolkodás, aminek segítségével összeállt a kép: a fogantatástól a halálig minden életszakaszban azonosítottuk a lehetséges problémákat.

E. K.: Ezzel párhuzamosan megkezdődött a szisztematikus keresés: olyan jó gyakorlatok és szervezetek felkutatása, amelyek ezeknek a problémáknak a megoldására fókuszálnak. Felvettük a kapcsolatot az egyházmegyéek családreferenseivel, megkérdeztük, milyen meglátásaik és segítői adatbázisaik vannak. Eredményként azt állapítottuk meg, hogy mindenütt vannak jól működő gyakorlatok, de sok mindenről csak az ott élők tudnak, holott szélesebb körben is hatalmas lenne az igény

„
Ma még gyerekcipőben jár a segítőszervezetek együttműködése. Ha felismerik az ebben rejlő lehetőségeket, és megosztják egymással a tapasztalataikat, akkor hatékonyabb lehet a segítségnyújtás

ezekre. Meghívtuk személyes bemutatkozásra az egyes jó gyakorlatok képviselőit, akik sokszor ízelítőt is adtak a programjukból. Ha adódott rá lehetőségem, bizonyos képzésekre is elmentem. Így első körben körülbelül száz jó gyakorlat és segítőszervezet gyűlt össze.

A közös nevező ezekben a katolikus, keresztény elkötelezettség.

E. K.: *Bizd rá magad* – ez a neve a honlapnak és a kezdeményezésnek, amely az embertársainkba vetett bizalmat és az Istenre való ráhagyatkozást állítja a középpontba. Olyan katolikus, keresztény értékrendünk szerinti segítő lehetőségeket sorakoztatunk fel, melyeket jó szívvel ajánlanak a közösségeink, az Egyházunk.

D. B.: Az ember, ha felismeri, hogy baj van, tanácsatlannak érzi magát, ott van benne a bizonytalanság, nem tudja, hova forduljon segítségért. A bajban lévő hívőre jellemző, hogy elérkezhet egy pontra, amikor már senki

mástól nem fogad el segítséget, csak a paptól, végső kétségbeesésében hozzá fordul, mert benne bízik. De biztos, hogy ő tud segítséget adni? Milyen nagy csalódás, ha nem. És ekkor még inkább elbizonytalanodik a segítségkérről. Így az Egyházon belül is segíteni kell, hogy a pap is tudjon segíteni a híveknek. Fontos segédeszköz lehet ehhez a *Bizd rá magad* gyűjteménye. Azzal, hogy a jó gyakorlatokat elérhetővé tesszük egy gyűjteményes honlapon, közvetítő szerepet vállalunk, de nem mi döntünk. A jóváhagyás az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye családreferense és a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia családreferens püspöke kezében van. Ők kapják meg az előzetes kutatásunk alapján összeállított listát, hogy döntsenek, ki kerülhet fel a honlapra, és akikre rábólintanak, azokkal felveszünk a kapcsolatot.

Gyakran tapasztaljuk, hogy ha bajban vagyunk, és eljutunk a segítségkérésig, a katolikus válasz nem feltétlenül mutat rá a lehetőségekre, inkább arról szól, hogy mi az, amit nem lehet. Hogyan nyújthat igazi segítséget a válasz?

E. K.: Ha krízisbe kerülünk, és kérdéseink, kétségeink vannak, az őszinte, empatikus beszélgetés, egymás meghallgatása segít. Az ítékezés viszont biztosan nem. Fontos megérteni, hogy mi a probléma, miért is kerültünk ebbe a helyzetbe. A beszélgetés rámutathat arra, milyen elvárásokat támaszt velünk szemben a világ és – akár az aktuális trendekkel szemben – mit és miért tanít az Egyház. Eközben rá lehet tekinteni a lehetőségekre, és keresni kell a válaszokat, így tudunk dönteni. Az nem visz előre, ha kategorikusan kijelentjük, ez van, és pont, nincs vita, nincs magyarázat, nem akarom érteni, hogy ez neked nehéz lehet.

D. B.: A „csak” és „nem” típusú válasz a segítséget kérő emberből ellenállást és csaldottságot vált ki. Gyakran olyan ember ad ilyen válaszkat, akinek a komfortzónája eddig terjed, aki így viszonyul a kétélyekhez, aki nem tud alternatívákban gondolkodni. Ebben ő is segítségre szorul, neki is tovább kell lépnie. A társadalom ma már nem vevő a „csak” és „nem” típusú kommunikációra, ez nem elég. Sok minden változott, és vissza lehet sírni a múltat –

amit ráadásul idealizálva látunk –, de minék. Ma már nincsenek meg a korábbi kötöttségek, másfajta válaszokra van szükség. Nincs visszaút a mából, előre kell menni, meg kell tanulnunk élni a lehetőségeinkkel. Ugyanakkor, ahogy már mondtam, vannak szabályok, keretek, és ezekre tanítani kell az embereket.

Mi a missziójuk, kiket szólítanak meg?

D. B.: Az egyén szintjén az a célunk, hogy merjen segítséget kérni. Az egyházi emberek pedig segíteni szeretnénk azzal az üzenettel, hogy nem kell az élet minden területén szakemberré válniuk. Hiszen annyi segítő potenciál van a társadalmunkban, megvannak az illetékes fórumok. Ma még gyerekcipőben jár a segítőszervezetek együttműködése. Ha felismerik az ebben rejlő lehetőségeket, és megosztják egymással a tapasztalataikat, akkor hatékonyabb lehet a segítségnyújtás. Ha valaki olyan problémával fordul hozzájuk, ami nem az ő profiljuk, ne küldjük el, hanem ajánljanak neki egy illetékes szakembert, szervezetet. A közösségi érzet erősítése is a feladatunk.

E. K.: Ha az emberek mernek segítséget kérni egy-egy közösségen belül, akkor megérezhetik a köztünk lévő sorsközösséget, tanulhatnak egymástól. Közösen, összefogással többre juthatunk. Ugyanez a helyzet a segítőszervezetekkel is: ha összefognak, közösséggé kovácsolódnak, úgy mindenkinek könnyebb lesz. Többen kaphatnak megfelelő segítséget, és ez a szép háló átszöheti a közösségeink mindennapi életét. Karitászcsoportvezetőként megtapasztaltam, milyen hasznos ez az oldal a helyi segítőközösségeknek is, hiszen az önkéntes munka során a hajléktalanságtól a szenvedélybetegségig sokféle problémával találkozunk. Fontos, hogy ne kelljen mindenkinek a nulláról fölépítenie a segítői adatbázist, azoknak a szervezeteknek és szakembereknek a listáját, akikhez bizalommal fordulhat segítségért. A Hetvenkét Tanítvány mozgalom fő céljához is kapcsolódunk, amikor a katolikus értékrendű, elkötelezett civil szakmai szervezeteket és csoportokat megpróbáljuk a *Bizd rá magad* oldalon egyfajta hálózatban összefogni, megjelenítve az értékeiket és segítve az együttműködésüket.

Elkészült a színvonalas honlap, amelyen rengeteg jó gyakorlat elérhető. Hogyan tovább?

E. K.: Már újabb harminc jó gyakorlat ajánlása várakozik arra, hogy felkerüljön az oldalra, amelyet fél évente frissítünk. Fontos feladat a kínálat testre szabása, az egyes szervezetek segítőtevékenységének még inkább személyre szóló, megszólító és világos bemutatása, illetve a keresőfunkciók további fejlesztése. Nagyön várjuk a járvány végét, hiszen a legtöbb jó gyakorlatunk személyes kapcsolaton alapuló segítségnyújtás során tud igazán hatékonyan működni, de persze sokan az online lehetőségeket is kifejlesztették már. Keressük az együttműködést a médiával, hogy minél több emberhez eljuthasson a honlap híre. Egy folyamat elején járunk. Fontos, hogy az együttműködő szervezetek lássák, elkezdődött egy hosszú távú közös munka, amelybe mindkét oldalról energiát kell fektetni. Ismerkedési alkalmak megteremtésével, tematikus workshopok szervezésével szeretnénk dolgozni a segítőszervezetek közösséggé formálásáért. És persze a közeledés, egymás megismerése fontos az oldal segítői és a papság között is. Ezért nagyon lényegesnek tartjuk, hogy minél több egyházi fórumra eljussunk, keressük a lehetőséget a papsággal való találkozásokra és együttműködésre. Már több esperesi koronán részt vettünk, látjuk, hogy sokkal hatásosabb, ha személyesen mutatjuk be a kezdeményezésünket. Minden ilyen alkalommal fontos párbeszéd alakult ki, sok kérdés merült fel. Az atyák látták a kapcsolódási lehetőségeit, elindult a közös gondolkodás, ami nagyon jó.

D. B.: Szeretnénk, ha a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus (NEK) egyik gyümölcse, hosszú távon ható eredménye lenne ez a honlap, a segítőik összefogása. Így mindaz, amit a NEK elindít, sokunkban tovább élhetne, érelődne, és formálhatna minket. Szociológusként a fő kutatási területem az emberi kapcsolatok világa, a párkapcsolat, a barátság. Minden azt igazolja, hogy a közösségben, a személyes kapcsolatokban van az erő. Nekünk ezt még tanulnunk kell, mi nem így vagyunk szocializálva. Nem vagyunk együttműködőek, hajlunk az individualizmusra. Nem bánjuk, ha központilag kapunk valamit, mégse szóljon bele senki, mit hogyan csinálunk. Kudarccs esetén van-e megküzdési stratégiánk? Belenézek a tükörbe, megrázom magam, és újratervezek, vagy folytatom a rossz gyakorlataimat, és kárt teszek magamban? Sok szempontból van min változtatnunk.

E. K.: Ráébredünk-e arra, hogy egy nagy család vagyunk, és hogy ezzel milyen nagy lehetőséget kapunk? Hiszen vannak közösségeink, papjaink és közös keresztény értékrendünk. Ha alázattal össze tudunk fogni, ha meglátjuk és használjuk mindazt az értéket, ami bennünk van, és őszintén tudjuk segíteni egymást, akkor nagy dolgokat érhetünk el.

Trautwein Éva
Fotó: Lambert Attila

(Folytatás az 1. oldalról.)

A történelem során a klaszikus értelemben vett istenkáromlást büntették, sőt, bizonyos esetekben nagyon súlyos büntetés járt érte. A korabeli törvények tulajdonképpen magát Istent védték. A XIX. században keletkezett *Csemege-kódex*, amely az első magyar büntetőjogi törvénykönyv volt, még tartalmazta az istenkáromlást, ám csak akkor büntette, ha közbotrányt okozott. A mai jog már nem Istent védi, hanem az embert, adott esetben egy vallási közösség tagjainak méltóságát: ha egy hívó ember hitét sértjük, azzal az emberi méltóságát sértjük. Ennél is súlyosabb, ha egy vallási közösség ellen gyűlöletre uszít valaki, hiszen a verbális gyűlölet kifejezése már a fizikai erőszak előkészítése.

Magyarország Alaptörvénye IX. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy „mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához”. Az (5) bekezdés ehhez hozzáteszi, hogy „a véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat a magyar nemzet, a nemzeti, etnikai, faji vagy vallási közösségek méltóságának a megsértésére”. Egy vallási közösség tagja a súlyosan bántó kifejezésmóddal kapcsolatban jogorvoslatért folyamodhat. Vallási tisztelet tárgyának meggyalázása esetén szabálysértés-

”
A másik ember vallásának megsértését ugyanakkor egy kultúremlernek kerülnie kell, nem helyes, ha valaki üzenetének hordozóeleme-ként vallási jelképeket, tartalmakat használ. Figyelembe kell venni, hogy mi az, amivel már megsérthetem a másik ember vagy egy közösség méltóságát

si feljelentéssel élhet, vagy keresetet nyújthat be személyiségi jogainak megsértése miatt. Az adott ügyekben az utóbbi történt.

Ezek szerint ha a bíróság nem állapít meg jogsértést, az nem azt jelenti, hogy az etikett vagy az etika szempontjából is elfogadható a megnyilvánulás.

– Igen, pontosan így van. A bíróság minden esetben megpróbál egy külső, objektív mércét alkalmazni, ám ez azért nehéz, mert máshol vannak az ingerküszöbeink. A mérleg egyik serpenyőjében ott áll a szólásszabadság, a másokban pedig a közösség tagjainak méltósága. E kettő között kell létrehozni valamilyen egyensúlyt. A bíróság döntése a jövő szempontjából lesz fontos, hiszen meghatározza a később követendő gyakorlatot.

A HVG-címlap esetében mik voltak a döntés szempontjai?

– Ez a karikatúra az Alkotmánybíróság szerint nem a katolikusokat vagy a keresztényeket célozta meg, hanem a politikusokat, akik közéleti jelenlétükkel vállalják, hogy el-
tűrik az átlagosnál sokszor erősebb kritikát. Ezt a címlapot úgy is lehetett értelmezni, mint ami szembesíti a közéleti szereplőket az általuk is fontosnak tartott keresztény üzenettel. Ebben az esetben a vallási tartalom csak hordozó volt.

Egy közszereplő vallásosságát lehet támadni?

– Azt lehet vitatni, hogy mi az, ami még belefér a jó ízlésbe, és mi az, ami már nem. Egy jóérzésű ember általában nem tesz megjegyzést a másik nem befolyásolható testi adottságaira, még arra sem feltétlenül, ami megváltoztatható. Ugyanez áll a vallásosságra is. De ez még az etikett vagy az etika területe. A bíróság úgy értékelte ezt az esetet, hogy a keresztényeket, a katolikusokat nem érte sérelem. Azért sem, mert a festmény átalakított szereplői nem megbotrántkoztató formában szerepeltek a címlapon. Ám ha valakinek nem a vallásosságát, hanem a vallását támadják, az már lehet jogi kérdés, hiszen ez érint másokat is, mindazokat, akik az adott vallást követik.

A bíróság indoklásában szerepel, hogy „a közlés célja az elsődleges”. Ebben az esetben mi tekinthető célnak?

– Ebből a szempontból nincs nagy különbség a két ügy között. Az első esetben a közlés közszereplőket céloz meg, a másik esetben pedig egyházkritika jelenik meg. Az Egyház is jelen van a nyilvános térben, vagyis a szólássza-

badtság elvei szerint bírálható. Az a kérdés, hogy mely érzékeny pontot éri a bírálát, kifejezőmódjában indokolatlanul bántó-e, nem érint-e olyano-
kat is, akik az eredeti vitában nem léptek a nyilvánosság elé.

A címlappal kapcsolatos ítélethez Handó Tünde alkotmánybíró különvéleményt fogalmazott meg. Ebben arra hivatkozik, hogy „az Alaptörvény IX. cikk (5) bekezdése úgy értelmezendő, hogy az korlátot állít a véleménynyilvánítás elé, ha az a vallási közösség hitelvi lényegéhez tartozó gondolatok, jelképek, liturgiai elemek gyalázásaként azonosítható vagy ilyen jelképek és liturgiai elemek öncélú és megalázó felhasználásaként azonosítható”. Lehet esetleg egy ilyen jellegű közlésnek kettős célja? Nem értelmezhető úgy, hogy a címlap a közszereplők bírálata mellett sérti a keresztényeket?

– Valóban, ez a döntés nem volt egyhangú, voltak alkotmánybírák, akik szerint ez egy kereszténységhez kapcsolódó jelkép súlyos megsértése. Kétségtelen, hogy egy ilyen eset megítélésében szerepet

kapnak szubjektív szempontok is. A bíróság feladata eldönteni, hogy a közlés öncélú, megalázó, gyalázkodó volt-e. Ha igen, akkor már nem terjed ki rá a szólásszabadság védelme. Egy közösség nem csak akkor érezheti magát

sértve, ha ő van a célkeresztben. A vallási jelképek bírálata kérdéses körét a *Charlie Hebdo* szerkesztősége ellen elkövetett 2015-ös párizsi terrortámadás hozta a felszínre. Fontos leszögezni, hogy az erőszakos fellépés mindig elfogadhatatlan, az elkövetőket semmilyen módon és indokkal nem lehet felmenteni. A másik ember vallásának megsértését ugyanakkor egy kultúremlernek kerülnie kell, nem helyes, ha valaki üzenetének hordozóelemeként vallási jelképeket, tartalmakat használ. Figyelembe kell venni, hogy mi az, amivel már megsérthetem a másik ember – és akár egy egész közösség – méltóságát.

Mennyire korfüggő ennek megítélése?

– A nemzedékek között is tapasztalhatunk különbségeket. Érdekes megfigyelni ebből a szempontból a káromkodásokat. Amikor a 80-as években sorkatona voltam, a katonák az indulat kifejezésére még klasszikus értelemben vett káromkodásokat használtak, vagyis elsősorban Isten és

a szent dolgok kerültek elő. Manapság inkább trágársággal találkozunk, aminek már nincs köze a régi típusú káromkodáshoz. Persze kérdés, hogy ez a változás – ha így áll – valóban jó-e, vagy inkább a társadalom elvallástalanodásának jele.

Ez a gondolatmenet jelenik meg az ítélethez fűzött párhuzamos indoklásában?

– Ahhoz, hogy egy világi jellegű lap a karácsonyi számban egy keresztény ábrázolást vegyen elő, az is kell, hogy érdemesnek tartsa ezt a jelképet az átértelmezésre. Azért teheti ezt meg, mert biztos benne, hogy az üzenetét érteni fogja a közvélemény, hiszen mindenki tudja, mi az a betlehem. Pár éve Strasbourgban jártam, ahol a téren a karácsonyfa alatt kerti törpék álldogáltak. Ez esetben az eredeti, keresztény jelentés teljesen elveszett, valami cukiságot tettek oda, ami nem sért senkit, ami nyomokban sem tartalmaz vallásosságot. Ha néha bántó módon érintenek is keresztény tartalmakat, az azt jelenti, hogy ez a tartalom még releváns, érdemes még szembeszállni vele. Mindenkinek máshol van az ingerküszöbe, ahogy említettem, ebben lehetnek szubjektív elemek. A jog igyekszik objektív, külső mérce szerint megítélni, ám önmagában nem baj, ha egy közlésnek van szakrális eleme, vagyis nem szabad a kereszténységet vagy általában a vallási vonatkozású képeket, tartalmakat tabusítani.

A performanszt viszont másként ítélte meg a testület. Mi állt ennek a háttérében?

Az abortuszvitának a lengyel püspöki konferencia mint közszereplő volt a résztvevője, ám az ezzel összefüggésben bemutatott performansz esetében úgy látta a bíróság, hogy nemcsak az adott vita résztvevőit támadták, hanem a katolikus közösség többi tagját is. A katolikus hívők által szentnek, legszentebbnek tartott eseményt, tartalmat sértették. Az áldozás szertartásának semmi köze nincs az adott vitához. Az Egyház ve-

zetőinek sok esetben kötelességük állást foglalni valamely társadalmi kérdésben, az általuk képviselt álláspontot pedig lehet vitatni. Ám nem mindegy, hogy miként teszi ezt valaki. A túlzás lehet legitim megnyilvánulási forma, hiszen minden vélemény képviselője szeretné az üzenetét hatékonyan eljuttatni az érintettekhez. De ennek során nem sérthet meg olyanokat, akik nem vesznek részt az adott vitában. Extrém példával élve: ha valaki nem ért egyet egy püspök közéleti vitában megfogalmazott álláspontjával, a véleményét nem fejezheti ki olyan módon, hogy meggyalázza a templom előtt álló Szűz Mária-szobrot. Nemcsak arról van szó, hogy a vita maga nem érinti a vallási tisztelet tárgyát, hanem arról is, hogy a szobor vagy mondjuk egy út menti feszület bepiszkítása olyanokat is sért, akik az adott közéleti vitában egyáltalán nem vettek részt. A vallási tisztelet tárgyának meggyalázása egyébként a templomban történő botrányokozáshoz hasonlóan szabálysértés, az adott ügyekben azonban ez a kérdés nem merült fel.

A performansz esetében az Alkotmánybíróság nem arról foglalt állást, hogy „az ügyben az indítványozók által kifogásolt konkrét cselekmény súlyosan sértette-e, vagy indokolatlanul bántotta-e a katolikus vallási közösséget és ezen keresztül az indítványozók emberi méltóságát”. Akkor tulajdonképpen mire vonatkozott a döntés?

– Ez az Alkotmánybíróság sajátos eljárásrendje miatt alakult így. Konkrét ügyekben az általános hatáskörű bíróságok döntenek. Az Alkotmánybíróság csak azt vizsgálja, hogy a bíróság mérlegelésében megjelentek-e a megfelelő szempontok, és az ítélet az Alaptörvény keretei között maradt-e. A performansz esetében az Alkotmánybíróság arra jutott, hogy mindez nem áll fenn. Ugyanakkor a bírói gyakorlat számára világossá vált, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága nem ad menlevelet a vallási közösségek tagjainak hitét és ezzel méltóságát, a hívó ember személyiségének lényegét súlyosan sértő, kifejezőmódjában indokolatlanul bántó, nagy nyilvánosság előtti megnyilvánulásokra.

Baranyai Béla
Fotó: Országgyűlés Hivatala

PÁLYÁZAT

Magyarországi szerzetesrendek XX. századi története

A Magyarországi Szerzeteselőjárók Konferenciának Irodája (MSZKI) pályázatot hirdet alapképzésben, mesterképzésben vagy osztatlan képzésben tanuló hallgatók számára, melynek célja a magyarországi szerzetesrendek XX. századi történetét feldolgozó, kiemelkedő színvonalú szakdolgozatok díjazása. A pályázaton olyan alapképzésben, mesterképzésben vagy osztatlan képzésben tanuló hallgatók vehetnek részt, akik a 2020/2021-es tanévben nyújtják be és védik meg szakdolgozatukat.

Pályázni valamely magyarországi szerzetesrend XX. századi történetét feldolgozó szakdolgozattal lehet. Az elbírálás során előnyt élveznek az olyan szerzetesrendekről, szerzetesközösségekről írott dolgozatok, melyekről még nem született átfogó rendtörténeti munka. A dolgozatokat az MSZKI által fölkért szakmai bizottság bírálja el és rangsorolja a témaválasztás, a módszertan és forráshasználat szakszerűsége, a szakirodalmi tájékozottság és a téma kidolgozásának igényessége alapján.

A pályázat benyújtása: a szakdolgozatok felsőoktatási intézménybe benyújtott (a szakdolgozati szerzőség szabályainak betartásáról szóló nyilatkozatot is tartalmazó) példányának pdf-formátumú másolatát a kutatas@szerzetesek.hu e-mail-címre kell eljuttatni. Határidő: 2021. július 15., 23:59.

Díjazás: a legjobb szakdolgozatot benyújtó 150 ezer forint díjazásban részesül. Nagyobb számú pályázat esetén a kiíró második, harmadik díjat vagy különdíjat is kiadhat, ugyanakkor fenntartja magának a jogot, hogy – ha a pályázati felhívásra megfelelő színvonalú pályamunka nem érkezik be – nem ad ki díjat. A pályázatok elbírálásának és a pályázat eredményhirdetésének határideje 2021. augusztus 31.

Forrás: Szerzetesek.hu
Fotó: Pxhere.com

SZENTMISE-KÖZVETÍTÉSEK ÉLŐBEN

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia 2020. november 9-ei közleményének 2. pontjában olvassuk:

„A jelenlegi, kivételes helyzetben is érvényesek a *Katekizmusban* (KEK 2183.) és *Az egyházi törvénykönyvben* (CIC 1248. k. 2. §) található előírások, amelyek szerint ha valaki számára súlyos okból lehetetlenné válik az eucharisztikus ünnepségekben való részvétel, igen ajánlatos, hogy helyette töltsön kellő időt imádsággal – a Szentírás olvasásával, zsolozsma végzésével vagy más imával, elmélkedéssel – egyénileg vagy a családban. Bár a szentmisén való részvétel nem helyettesíthető, több helyen van online vagy televíziós miseközvetítés, hogy megerősítést, vigasztalást és bátorítást nyerjenek azok, akik most nem tudnak részt venni vasárnapi és ünnepi szentmisén. A közvetítések rendjéről felületeinken folyamatosan tájékoztatást adunk.”

Az alábbiakban a teljesség igénye nélkül közöljük, hogy mely magyar és idegen nyelvű szentmise-közvetítésekbe lehet bekapcsolódni.

TELEVÍZIÓK

Apostol Tv

Hétfőtől szombatig 8 órától (élő) és 17 órától (ismétlés), vasárnap 10 órától (élő) és 17 órától (ismétlés). Nézhető a www.apostol.tv oldalon.

EWTN/Bonum Tv

Mindennap magyar nyelven: 8.30-kor (élő), 12 órakor (ismétlés), 17 órakor (élő), 20 órakor (ismétlés). Mindennap angol nyelven: 14 órakor *EWTN Daily Mass* (élő) az EWTN központjából, Alabamából (USA). Megtalálható a nagyobb kábelszolgáltatók csatornakiosztásában és nézhető a www.katolikus.tv oldalon.

Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye

Debrecenben, a Szent Anna-székesegyházban *Palánki Ferenc* debrecen-nyíregyházi megyéspüspök november 15-étől visszavonásig minden vasárnap 11.30-tól mutat be szentmisét a debreceni Szent Anna-székesegyházban, amit a Debrecen Televízió közvetít.

RÁDIÓK

Magyar Katolikus Rádió

Minden hétköznap reggel 7 órától, vasárnap délelőtt 10 órától. Hallgatható a www.katolikusradio.hu honlapon.

Szent István Rádió, Eger

Élő közvetítés hétfőtől szombatig reggel 7 órától, vasárnap délelőtt 10 órától az egri bazilikából. 18 órakor rózsafüzért imádkoznak a Szent István Rádió egri stúdiójában. Hallgatható a www.szentistvanradio.hu honlapon.

Mária Rádió

Hétköznap 9 órától, szombaton 18 órától, vasárnap délelőtt változó időpontban. Hallgatható a www.mariaradio.hu oldalon.

Felvidéki Mária Rádió

Hétfőtől péntekig 9, 15 és 18 órától, szombaton és vasárnap 15 és 18 órától. Hallgatható a www.mariaradio.sk oldalon.

Erdélyi Mária Rádió

Hétfőtől szombatig 8 és 18 órakor (magyar idő szerint 7 és 17 órakor). Vasárnap délelőtt és délután. Hallgatható a www.mariaradio.ro honlapon.

Hol és mikor követhető élő szentmise-közvetítés?

További összegyűjtött lehetőségek a *Magyar Kurír* oldalán: www.magyardurir.hu

IMAÓRA

Elváltakért és egyedülállókért mutatnak be szentmisét minden hónap első keddjén 16 órakor a budapest-belvárosi Szent Mihály-templomban (Budapest V. kerület, Váci u. 47/b).

A **Boldogasszony Imaszövetség** tagjai a kért imaszándékok mellett rendszeresen másért is fohászkodnak égi Édesanyánkhhoz a hét minden napján: hétfőnként az egyedülállókért és a magányosokéért, keddenként a katolikus oktatási intézményekéért és a fiatalokéért, szerdánként az állami és az egyházi vezetőkéért, péntekenként az idősekéért, a betegekéért és a szenvedőkéért. Továbbra is szeretettel várják a híveket a tagok sorába. Csatlakozni az egész év folyamán bármikor lehetséges. Bővebb információ: <https://pecsiegyhazmegye.hu/cimke/imaszovetseg>

A **Szent Imre-kápolna Szerettiláng-imacsoportja** minden programját megtartja. Az eredeti időpontokban továbbra is otthonainkban imádkozunk. A résztvevők áldást kapnak a megadott időpontban az Oltáriszentséggel. Honlapunkon keresztül elérhetők vagyunk: www.szerettilang.info.hu Programok: márc. 4., csütörtök 18 óra: szentségimádás, Szerettiláng-imaóra; márc. 5., péntek 16 óra: keresztút; márc. 12., péntek 16 óra: keresztút; márc. 18., csütörtök 18 óra: szentségimádás édes Házunkért; márc. 19., péntek 16 óra: keresztút; márc. 26., péntek, 16 óra: keresztút, fájdalmas péntek, Mária keresztútját járjuk.

Nagykilenced – Közös készülődés Szent Rita ünnepére. Budapest központjában található a Szent Rita-templom (1081 Budapest, Kun utca 5.), ami az egyik legismertebb és leglátogatottabb kis templom Pesten. *Szent Rita* élete viszontagságos volt, sok-sok megpróbáltatással, éppen ezért nehéz sorsú lányok, édesanyák és asszonyok fordulnak hozzá, a lehetetlen ügyek közbenjárójához, hogy segítséget kérjenek tőle. Ünnepe május 22-én van, melyre tisztelői lelkigyakorlat-sorozattal készülnek. Szent Rita 15 éven át viselte homlokán Jézus töviskoszorújának egy sebért, ezért 15 héten át tart az imádságos lelkigyakorlat, mely egyben előkészület a szent ünnepére. Ebben az évben a csütörtök reggel 8 órakor kezdődő szentmisékben *Tóth Tamás*, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia titkára tartja a lelkigyakorlatos felkészülést, melynek mottója: *Élő vizek forrásánál* (*Elmélkedések a Jézus Szíve-litániáról*). Ha személyesen nem tud részt venni a szentmisén, a következő lehetőségek segítségével kapcsolódhat be a lelki felkészülésbe: élő közvetítés a <http://www.facebook.com/kalman.toth.520357> oldalon, a késsőbbiekben a <https://www.szenritratemplom.hu/> oldalon.

Szentmisék Mindszenty József bíboros boldoggá avatásáért: 2021. március 6., szombat; április 6., kedd; május 6., csütörtök; június 5., szombat; július 6., kedd; augusztus 6., péntek; szeptember 6., hétfő; október 6., szerda; november 6., szombat; december 6., hétfő. A boldoggáavatási szándéokra mondott szentmiséket 7 órakor a Magyar Katolikus Rádió adásával egy időben a Szent István Rádió is közvetíti a budapest-városmajori Jézus Szíve-templomból.

LELKIGYAKORLAT

Tavaszi lelkinapok gyásszal és veszteséggel élők számára a Szív Lelkiségi Központban, Tahiban (cím: 2022 Tah, Villásor 7–9. T.: 06/26-387-162), 2021. április 9., péntek 14 órától 11., vasárnap 14 óráig. További információ: 06/30-462-9272 *Tegzes Katalin* SA nővér programvezetőnél.

ÁLLÁS

A ZALAEGERSZEGI SZŰZ MÁRIA SZEPLŐTELEN SZÍVE PLÉBÁNIA kántort keres. Jelentkezés fényképes önéletrajzzal és a munkabérgény megjelölésével a zeg3@martinus.hu e-mail-címre küldött levélben. Bővebb információk: <http://zeg3.martinus.hu>

ÉLETJÁRADÉK

ÉLETJÁRADÉKOT fizetnék idős személynek. T.: 06/20-629-0916, estefelé.

KÖNYV

VALLÁSOS KÖNYVEK rendelhetőek a Jó Angyalnál! T.: 06/20-775-2453, www.joangyal.hu

RÉGISÉG

PAPÍR- ÉS FÉMPÉNZT, bélyeget, képeslapot, papírrégiséget és más régiségeket vásárolunk, illetve árverésre átvesszünk. Budapest VI. kerület, Andrássy út 16. T.: 06/1-266-4154 – nyitva: hétfő–szerda 10–17, csütörtök 10–19 óra között.

SZOLGÁLTATÁS

FOGSOROK, hidak készítése, javítása, szükség esetén házánál is. T.: 06/1-213-5726

KERTGONDOZÁST vállalok Budapesten. T.: 06/30-812-1121

A BUDAPEST-KELENFÖLDI SZENT GELLÉRT PLÉBÁNIA EGYHÁZI FENNTARTÁSÚ URNATEMETŐJÉBEN URNAFÜLKÉK MEGVÁLTÁSÁT, valamint

ZÁRTSZÓRÁSOS TEMETÉS LEHETŐSÉGÉT KÍNÁLJA.

Temetőnk minden nap 8 – 18 óráig látogatható.

Urnairoda nyitvatartási ideje

Hétfő – péntek: 10 – 16.30 óráig. Telefon: 1/203–8912

Plébániairoda nyitvatartási ideje

Hétfőtől péntekig: 10 – 11.30 és 13.00 – 16.30. Tel./fax: 1/203–8915

Templomunk miserendje

Vasárnap: 9.00, 11.00 és 18.00

Hétköznap: 7.00 és 17.00. Szombaton 7.00, 18.00

Cím: 1115 Budapest, Bartók Béla út 149.

Internet: <http://szentgellertplebania.hu>

E-mail: iroda@szentgellertplebania.hu

A Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézete az Evangélikus Hittudományi Egyetemmel és a Szent Atanáz

Görögkatolikus Hittudományi Főiskolával együttműködésben **2021 szeptemberétől akkreditált mentálhigiénés**

lelkigondozó szakirányú továbbképzést hirdet.

Felvétel kritériuma: BA, MA,

főiskolai vagy egyetemi hitéleti végzettség, egyházi ajánlás és személyes alkalmasság.

A képzés időtartama:

4 félév, 560 óra

(havonta 2 nap + 2 intenzív hét).

A jelentkezés: az SE Mentálhigiéné Intézetben igényelhető jelentkezési lapon történik.

Itt letölthető: <https://semmelweis.hu/mental>

A képzésről bővebb tájékoztatást ad:

Dr. Török Gábor • T.: 06/20-663-2389 •

E-mail: torok.gabor@public.semmelweis-univ.hu

Apostol Tv – műsorváltozás

Mértékadó című mellékletünk lapzártája után érkezett: a kiadottól eltérően az Apostol Tv műsora az alábbiak szerint módosul.

2021. március 8., hétfő délelőtt:

9.50 Vatikáni lelkigyakorlat – Raniero Cantalamessa kapucinus bíboros gondolatai **10.30** Nagyböjti konferenciabeszéd – Dr. Pákozdi István pápai káplán üzenete **11.00** Összhang – Kulturális magazin (ism.)

2021. március 8., hétfő délután:

19.05 Vatikáni lelkigyakorlat – Raniero Cantalamessa kapucinus bíboros gondolatai **19.45** Nagyböjti konferenciabeszéd – Dr. Pákozdi István pápai káplán üzenete **20.15** Összhang – Kulturális magazin (ism.)

2021. március 14., vasárnap:

7.50 Vatikáni lelkigyakorlat – Raniero Cantalamessa kapucinus bíboros gondolatai **8.30** Nagyböjti konferenciabeszéd – Dr. Pákozdi István pápai káplán üzenete **9.00** Összhang – Kulturális magazin (ism.)

Ünnepi üzenetküldő

Köszöntse szeretteit az *Új Ember* hasábjain!

Üzenjen névnap, születésnap, házassági évforduló alkalmából, küldje meg gratulációját gyermek születéséhez, sikeres vizsgához vagy más örömteli pillanathoz!

Rövid üzenetében küldje el az ünnepelt nevét és a települést, ahol él az aprohirdetes@ujember.hu címre.

Levelében, kérjük, adja meg a pontos nevet és címet, melyre kiállíthatjuk számlánkat.

Egy üzenet díja 3000 Ft, amit átutalással vagy csekken tud befizetni, a befizetés beérkezése után sorait legközelebbi lapszámunkban megjelentetjük.

Ünnepeljen velünk – várjuk jelentkezését!

Kiadja a Magyar Kurír
Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág, előfizethető a kiadónál, a postán és a Digitalstandon

Nyomás: Virtuoz Kiadó és Nyomdaipari Kft. • **Ügyvezető:** Tolonics Gergely

ISSN 0133-1205

KÉZIRATOKAT NEM ÖRZÜNK MEG
ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA.
LAPZÁRTA: 2021. MÁRCIUS 1.

Főszerkesztő és felelős kiadó: Kuzmányi István

Lapszerkesztő: Baranyai Béla • **Lapszerkesztő-helyettes:** Körössi László
Szerkesztőség: Agónás Szonja, Benke Zsuzsa, Bodnár Dániel, Bókay László, Borsodi Henrietta, Fábán Attila, Gátas Judit, Lambert Attila, Merényi Zita, Mészáros Ákos, Pallós Tamás, Szalontai Anikó, Székács István, Thullner Zsuzsanna, Trautwein Éva, Vámosy Erzsébet, Verestői Nárcisz

Olvasószerkesztő: Kodtek Bernadett

Korrektor: Mester Zsolt • **Tördelés:** Mészáros Ákos

Szerkesztőség és kiadóhivatal: 1068 Budapest, Városligeti fasor 42.

Postacím: 1406 Budapest, Pf.: 100 • **Tel.:** +36/1-317-3933

www.ujember.hu • e-mail: ujember@ujember.hu

Könyvesbolt: 06/1-266-0845; konyvesbolt@ujember.hu

Médiaajánlat kérhető: 06/1-317-3933; hirdetes@ujember.hu

Közlemények, gyászjelentések, apróhirdetések feladása:

+36/1-317-3933; aprohirdetes@ujember.hu; <http://ujember.hu/aprohirdetes-feladasa/>

Előfizetés, terjesztés: +36/1-235-0484; +36/1-633-3790; +36/1-633-3132; terjesztes@ujember.hu

Előfizetés megrendeléséhez kérjük, vegye fel a kapcsolatot kollégáinkkal a fenti elérhetőségek valamelyikén.

Egyéni egy példányos előfizetés belföldről negyedévre: 4050 Ft, fél évre: 8100 Ft, egy évre: 16 200 Ft.

Magyar Kurír 10700732-68366180-51100005 (CIB Bank).

Lehetővé vált a fehérvári királysírok további vizsgálata

Hosszú évszázadok után végre lehetőség adódik olyan nemzeti emlékhely kialakítására, ahol királyaink az idők végezetéig méltón nyugodhatnak – mondta Kásler Miklós, az emberi erőforrások minisztere, amikor az egykori székesfehérvári koronázobazilika területén február 23-án ünnepélyes keretek között felnyitották az osszáriumot, hogy állami és egyházi támogatással folytatódhassanak a sírban talált emberi maradványok genetikai kutatásai. Az eseményen Spányi Antal székesfehérvári püspök és Cser-Palkovics András székesfehérvári polgármester is beszédet mondott.

Felemelő a környezet és emelkedett a pillanat, amikor azt a földet érinti lábunk, ahol királyok koronáztattak meg, majd választották ugyanezt a helyet nyughelyül, hogy emléküik fennmaradjon és emlékezhessünk alkotásukra – jelentette ki az egykori Nagybaldogasszony-bazilika helyszínén mondott köszöntőjében az emberi erőforrások minisztere, földéizve, hogy a feltárás már 1848 decemberében elkezdődött.

A sajtónyilvános eseményen részt vett Vargha Tamás államtitkár, Székesfehérvár országgyűlési képviselője, Horváth-Lugossy Gábor, a Magyarországi Kutató Intézet főigazgatója, valamint számos, a csontok vizsgálatában közreműködő szakember is. Mint Kásler Miklós rámutatott, az 1848 óta eltelt időben mindig az adott kor színvonalának megfelelően zajlott a kutatás. A genetikai elemzés lehetőséget teremt rá, hogy nagy pontossággal vizsgálhassák a csontokat, olyan módszerrel, ami eddig nem volt lehetséges. A miniszter hangsúlyozta, hogy az Árpád-ház férfivonalán a jellegzetességek meghatározása akkor vált lehetővé, amikor Erdő Péter bíboros, prímás a modern tudományok iránti elkötelezettségében lehetővé tette a Székesfehérvárról a Mátyás-templomba vitt és azóta ott őrzött feltételezett királymaradványok vizsgálatát.

Az Árpád-ház genetikai típusának meghatározása után lehetővé vált, hogy a kutatásokat kiterjesszék a székesfehérvári osszáriumra, ahol remélhetőleg további Árpád-házi királyok csontjait azonosíthatják. Kásler Miklós főleleveníttette a Spányi Antal püspökkel néhány éve folytatott beszélgetést, amikor a kutatások szempontjait elemezték. „Számomra az az egy óra meghatározó jelentőségű volt, amikor Spányi püspök úrral Budapesten találkoztam, és az emlékezet fontosságáról, az identitás jelentőségéről beszélgettünk; arról, hogy ezek a csontvázak mit jelentenek nekünk, mit jelentenek Székesfehérvárnak, az itt élő embereknek, és mit jelent mindez az egész magyarságnak. Hálával és köszönettel fordulok püspök atyához, polgármes-

ter úrhoz, államtitkár úrhoz, akikben hűséges szövetségességre találtam ebben a nagy kalandban, melynek sikerében kezdetben senki nem bízott.”

Reményét fejezte ki a miniszter, hogy hosszú évszázadok után végre lehetőség adódik olyan nemzeti emlékhely kialakítására, ahol királyaink az idők végezetéig méltón nyugodhatnak: „Biztos vagyok benne, hogy eredményes lesz a vizsgálat, nem csak a Hunyadiak, hanem valamennyi király esetében.” A Székesfehérvári Egyházmegye két hosszú távú, jelentős előzményekkel bíró kutatási programmal vesz részt a hazai tudományos közéletben. Az egyik program az egyházmegye püspökei, a másik a Székesfehérvárhoz kötődő magyar királyok életművét dolgozza fel. Az Egyházmegyei Múzeum szervezésében zajló fehérvári királykonferenciák történettudományi és kutatási szempontból is jelentős újításokat hordoznak. Az elhangzó tanulmányok a Magyar királyok és Székesfehérvár című, reprezentatív sorozatban jelennek meg, földéiz-

ve az egykori koronázóváros történelmi, szakrális jelentőségét, kisugárzását és szépségét.

„A múltba kapaszkodnak a jelen gyökerei, onnan jönnek a hagyományok, a hit és az erkölcs ereje. A múltat megismerve ismerjük meg igazán önmagunkat, értjük meg küldetésünket a történelemben és feladatunkat a jelenben. A gyökerek – népünk erkölcsé, keresztény hite és kultúrája – ma is megtartóerő. Élet és halál kérdése ez. Megmaradás vagy feloldódás és önmagunk elvesztése a tét” – fogalmazott Spányi Antal székesfehérvári megyéspüspök az eseményen. Mint mondta, az Egyház készen áll a kutatásnak és a teljesebb igazság megismeré-

ssel és tisztelettel közeledünk a múlthoz. Tisztelettel, megrendült lélekkel nyitjuk fel az évszázados csontokat őrző osszáriumot, hogy a csontokat megvizsgálva közelebb kerülhessünk szentjeinkhez, történelmünk nagyjaihoz. Itt, ezen a szent helyen ivódjon lelkükbe, hogy mit jelentett régen magyarnak lenni, és mit jelent ma, hiszen ez régen is kihívást, feladatot, próbatételt hozott, és ma is” – hangsúlyozta Spányi Antal.

Székesfehérvár városának a középkori magyar királyság életében betöltött, kiemelkedő jelentőségű szerepe nem csak a helyiek számára egyértelmű. Szent István és Imre herceg fehérvári sírjáról, a ma-

érdemes megemlíteni, hogy e nélkül a hely nélkül – amit a nemzet történelmének bölcsőjeként tarthatunk számon – valószínűleg most nem lehetnénk itt, és biztos, hogy nem beszélhetnénk magyarul – mutatott rá Székesfehérvár városának jelentőségére Cser-Palkovics András polgármester. – Nem beszélhetnénk arról a magyar kultúráról, azokról a szentekről, arról a közös gondolkodásról, lelki és más értékeket jelentő tartalomról, ami ebből a helyből gyökerezett. Nem felejtethetjük el, hogy miközben ez szent hely volt, az akkori államiság legfontosabb döntéseire, szertartásaira is itt került sor. Az itt zajló koronázások nélkül nem tudott volna az állam generációról generációra továbblépni.” Cser-Palkovics András felidézte, hogy 2013 augusztusában a fehérvári kormányülés kimondta az Árpád-ház program elindítását, és azóta már a gyakorlatban is látni lehet ennek eredményeit.

Amikor elődeink az osszáriumot kialakították, és ezeket a csontleleteket elhelyezték benne, úgy mondták, azért teszik, mert majd egyszer eljön az idő, amikor a tudomány képes lesz vizsgálatukra. Az idő eljött, és mindenki kíváncsian áll a következő hónapok eseményei elébe. Mi azt tudjuk ígérni, hogy ahogyan eddig, úgy ezután is megadunk minden támogatást. Azt kívánom, ezek a kutatások erősítsenek meg minket nemzeti tudatunkban és székesfehérváriságunkban is – zárta beszédét a polgármester.

**Forrás: Székesfehérvári Egyházmegye
Fotó: Molnár Artúr**

sének az útjára, hogy a jelent szolgálja a múlt feltárásával is.

„A múltat kutatjuk most a magyarság egyik legszentebb helyén; ott, ahol a magyar történelemben Szent István népének minden szentje járt, fölkeresve a híres zarándokhelyet: Szent Imre sírját és Szent István nyughelyét; a helyet, ahol megszületett Mária országának eszménye a Szent István-i felajánlás nyomán – emelte ki a főpásztor. – Alá-

gyar királyok fehérvári koronázásáról, az egykori koronázótemplomról, a fehérvári törvényt napokról minden magyar ember hallhatott tanulmányai során. Sok szálon és gyakran kapcsolódott össze a városnak és a középkori királyság uralkodóinak az élete. „Történelmi helyen vagyunk, és azt hiszem, hogy egy történelmi pillanatban. Hogy miért, azt valószínűleg kevéssé kell hangsúlyozni, de

(Folytatás az 1. oldalról.)

Isten titka az élet és a halál, és Isten titka, misztériuma a föltámadás. Ebben a misztériumban vagyunk most itt egyek, és megköszönjük Miklós testvérünk életét, egészséges lelkületét, hogy örömmel szolgálta a rábízottakat – hangsúlyozta a főpásztor.

A saját, valamint az egyházmegye papsága nevében Szabó János gazdasági helynök – aki Sabjanics Miklóssal egy időben részesült az egyházi rend szentségében – búcsúzott. „Megrendültség jár át minket, hiszen azt látjuk a koporsóra írva: *Élt 52 évet* – fogalmazott a szentbeszédében Szabó János. – Átjár bennünket egyfajta indulat is, hogy minden lehetséges emberi erő és tudomány bevetése sem tudta őt megmenteni. Valljuk meg őszintén, testvérek, sok-sok szívben ott van a talán nem egészen átgondolt mártai keserűség, a vád Isten felé: *Uram, ha itt lettél volna...* (Jn 11,21) Hol voltál? Hiszen annyit imádkoztunk, kérteltünk, könyörgtünk... – fogalmazott a szónok. – Legyen az első gondolatunk a vádló kérdésre: Isten ott volt, és Isten itt van velünk! Hallotta minden könyörgő szavunkat, imánkat, és most is látja fájdalomunkat, könnyeinket, megindultságunkat. Hallja a hozzá szálló imát. Isten, a mi Atyánk nem veszi semmibe mindezt, és nem felejt el.”

Ebben a keserves órában a Jóisten hozzászól: Ember, te se légy feledékeny, emlékezz vissza, amire tanítottalak szolgáim, Miklós atya által is: *Én vagyok a te Urad, Istened! Uradat, Istenedet imádd, és csak neki*

Isten titka az élet és a halál

Örök nyugalomra helyezték Sabjanics Miklós esperest, badacsonytomaji plébánost

szolgál! A szolga nem lehet nagyobb uránál, és a szolga nem ültetheti urát a vádlottak padjára – hangsúlyozta Szabó János. Hozzátette: élet és halál – ahogy érsek atya a bevezetőjében elmondta – a létezés legnagyobb titkai, melyek túlmutatnak e világon; melyeket a hit fénye nélkül meg sem közelíthet az ember. De a teljes valóságra nyitott szív pontosan látja az igazságot. Világba való jövetelünk, megérkezésünk és elmenetelünk is Isten kezében van – a legbiztosabb kézben. Ő határozta meg, hogy mikor érkezünk a földre,

és hogy mikor kell elmennünk a földről. Mennünk kell, de nem a semmibe, hanem hozzá, a teljességbe. Hozzá, aki örökre akarja, hogy legyünk, hiszen ő hívott meg bennünket az örök életre. És Miklós atyának az Úr ennél is többet adott: *Mielőtt megalkottalak anyád méhében, már ismertelek; mielőtt megszülettél volna, fölszenteltelek, és prófétaul rendeltelek a nemzetek javára* (Jer 1,5). Ez lett a hivatása, amit készséges szívvel fogadott el – fogalmazott a szónok.

„Mindenki nevében, aki valaha téged tisztelt, elfogadott és szeretett,

szeretnék hálát adni a Jóistennek érted. Szeretném megköszönni a Jóistennek, hogy szinte mindig életre keltető jókedvvel és tapintatos humorral áldott meg. Nem volt olyan találkozás, hogy ne derültünk volna hatalmasokat spontán jövő viceiden vagy régi emlékeken – idézte föl a helynök. – Főként azt szeretnénk megköszönni a Jóistennek, hogy kegyelme a szó szoros értelmében mindvégig veled volt. Megköszönjük a Jóistennek azt a nagy

irgalmat, hogy mindvégig segített téged a diakónusszenteléskor elhangzó gyönyörű püspöki felhívás megtartásában: *Vedd Krisztus evangéliumát, amelynek hirdetője lettél! Ügyelj arra, hogy amit olvasol, hidd, amit hiszel, tanítsd, és amit tanítasz, kövesd is!* Ez minden pap hitelességének a kulcsa.”

A homília végén Szabó János rámutatott: méltó, hogy végső szavunk imádság legyen. Ezen a földi szemmel nézve keserves napon azt

kívánjuk, és azért imádkozunk, hogy teljesedjenek be rajtad a Jelenések könyvének szavai: *A győztest magam mellé ültetem a trónra, ahogy én is győztem, és együtt ülök Atyámmal a trónon* (Jel 3,21). „Ha szabad ezt mondani: irigykedve gondolunk rád! Te már látod azt, amit mi látni vágyunk. Hallod azt, amit mi hallani szeretnénk, és élvezed az örökké létezés kimeríthetetlen boldogságát, Jézusnak, az örök Főpapnak, a pásztorok Pásztorának közelségét.”

A temetési szertartáson Budai Zoltán kényeri plébános emlékezett meg Miklós atyáról, jóbarátjáról. Több személyes történetet, élményt is megosztott a gyászolókkal, és elmondta: Miklós atya több olyan értéket is megfogalmazott élete során, ami irányadó lehet számunkra, ha komolyan vesszük kötelességeinket. Földéizte: bárki fordulhatott hozzá bármilyen gondjával, bármikor. „A drága idődet, a figyelmes szeretetedet, a megértő szívedet mindenkinek szívesen odaadtad. A te vidámságodból vigaszt merítve tudjuk elfogadni ezt a megrendítő égi rendelkezést” – fogalmazott.

A gyászszertartás végén Kiss József, a herendi egyházközség elnöke búcsúzott a herendi plébánia nevében, ahol Miklós atya huszonhárom évig szolgált. Majd Zentai István kántor a badacsonytomaji plébánia hívó közössége nevében emlékezett meg elhunyt plébánosukról.

Sabjanics Miklós földi maradványait a sümegecehi temetőben helyezték örök nyugalomra.

Forrás és fotó: Veszprémi Főegyházmegye

Apaként olyan szeretnék lenni, mint emberként

Találkozás az író és pedagógus Nényei Pállal

Ferenc pápa 2020. február 8-án, szeplőtelen fogantatás ünnepén meghirdette a Szent József-évet. Ezúttal Nényei Pál író, a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium tanárát, négygyermekes édesapát kérdeztük az apaságról és Szent Józsefről.

Milyen kép él Önben az édesapjáról?

– Kosztolányinak van egy novellája, amelyben egy kisfiúnak az apjáról kell fogalmazást írnia. Szegény ott ül, pedig rendes gyerek, ráncolja a homlokát, és csak annyit tud leírni, hogy „Édesapám”, meg összefirkálja a lapot. Az író bemegy hozzá a szobába, és megtanítja közhelyeket mondani: azaz hazudni. Most ezt elkerülném...

Mégis, hogyan látta őt kisgyerekként?

– Ha valamit mondanom kell, hát legyen az, hogy klasszikus, „hagyományos” apa. Nem úgy volt gyengéd vagy omlékony, ahogy manapság sokan elképzelnek egy ideális apát. Egyidőben sokat volt távol, mert a Kádár-rendszer vége felé kiküldték Mongóliába, illetve Jénába. Egyedüli gyerekként nőtt fel, a saját apjával nem sokat találkozott, de amikor igen, az eszkatikus élmény volt számára. Az édesapja már 1959-ben meghalt.

A tradicionális apaképből mit vett át tőle?

– Rendkívül sok mindent. Apai ágon katonacsaládból származom: mindkét dédapám és a nagyapám is katoná volt. Egyszer láttam egy két világháború között készült családi fotót, amelyen egy apa úgy tartja a kezében a kisgyereket, ahogy mi szoktuk. Akkor megdöbbsentem, hogy a mi családi képeinken mennyire ritka ez az apa-gyerekvizsny. Azok inkább beállított fotók, szállaegyenes emberek feszítenek rajtuk. Ezt a tartást kaptuk tőlük, ami nyilván átszűrődik a mi nemzedékünkbe. Velem is előfordult, hogy meg akartam felelni valami olyasminek, ami nem én vagyok: egy ideálisnak tűnő mintázatnak.

Volt olyan helyzet, esemény, amikor rácsodálkozott erre?

– Persze. Én sosem tudtam egyértelműen utat mutatni a gyermekeimnek, kimondva, hogy „erre kell menni, mert ez a helyes irány”. Ez nekem sohasem ment, pedig bennem volt a férfiasságnak és az apaságnak ez az eszméje. De a mi családjunkban szerencsére voltak más utak is. Az én édesapám már nem katoná, csak katonának a fia és az unokája. Már benne is keveredett a polgári értelmiségi és a katonai értelmiségi, és nem lehetett egyszerű a Rákosi-rendszerben felnőnie. Anyai ágon viszont orvos felmenőim vannak, akik a két világháború között inkább a nyugatos, sza-

bad gondolkodású, polgári értelmiséghez tartoztak. Amit a családi apaképből le kellett tennem, attól egyáltalán nem volt nehéz megválnom, mert senki sem erőltette rám a kökeménységet. Elkezdtem tehát azon az úton járni, ami a személyiségemhez közelebb állt.

Van olyan élménye az édesapjáról, amikor érezte, hogy tényleg nagyon szereti Önt?

– Rengeteg ilyen emlékem van. Németül tanított, szigorúan, de abból, hogy foglalkozott velem, érezni lehetett, hogy fontos vagyok neki. Sokat szánkóztunk, lejártunk a Pasaréti útra, a Vasas-pályára, ahova akkor még suttyomban be lehetett mászni, és ott tolla-soztunk.

A felnőttéletében hogyan van jelen az édesapja?

– Alapvetően nem változott a viszonyunk. Amikor költöztünk, számíthattam a segítségére a lakásfelújításban. Falat bontott velem együtt, tisztította a kéménylyukat. Ahogy múlnak az évek, persze az ember elengedi ezt az „erős vagyok, rám támaszkodhatsz” szerepet, mert el kell engednie, és nyilván nekem is meg kell majd válnom ettől, ha nem tudok már fizikailag segíteni a gyermekeimnek.

Az, hogy az édesapja diakónus, változtatott valamit a róla kialakított képén?

– Tulajdonképpen nem. Hosszú idő telt el addig, amíg eljutott a diakónussá avatásáig. Ennek az útnak az elején

”

Egyszer egy műanyag motoron gurult a gyerekem, elesett, átharapta a száját, és be kellett vinni a kórházba. Egy apának ilyenkor elvileg aggódnia kellene, de nekem ez általában nem ment, valószínűleg azért, mert nálunk a gyermekeim anyja az aggódós

én még kicsi voltam. Az, hogy ő orgonál a templomban, és aktív közösségi szolgálatot vállal, természetes volt nekem. Ha egy kántorból diakónus lesz, az kevésbé izgalmas, mintha mondjuk egy kaszinótulajdonosból.

Azt mondják, az apaképiünk nagyon meghatározó az istenképiünk alakulása szempontjából. Ön is így látja?

– Úgy érzem, hogy ezeket az állításokat azért illik árnyalni. A mintázatok nem abszolút érvényű és mindent lefedő dolgok, az istenkép is rengeteg hatás alapján alakul ki egy emberben. Az én istenképem alakulásában fontos szerepe volt annak is, hogy olvastam a Bibliát és irodalmi műveket, illetve sokfajta apával megismerkedtem. Ezek az élmények ugyanakkor nem halványították el a saját édes-

apám képét. Különbőséget tudtam tenni az emberi gyengeségek és aközött, ahogyan Isten is emberré lett, megtestesült, és vállalta az emberi gyengeséget. Az ószövetségi Isten sem csupán büntető Isten, akinek meg kell felelni. Isten már ott is „enyhe szellő”, Illés pedig kiáll a barlang szájába, és eltakarja az arcát köpenyével.

Volt markáns élménye a saját apaságával kapcsolatban?

– Ha meg kell neveznem néhány konkrét pillanatot, amikor erősebben éltem át az apaság élményét, talán azokat az alkalmakat említeném, amikor valami váratlan baj vagy baleset történt. Ilyenkor elveszítjük az irányítást, mint amikor egy nagy hullám felkapja az embert. Egyszer egy műanyag motoron gurult a gyermekem, elesett, átharapta a száját, és be kellett vinni a kórházba. Egy apának ilyenkor elvileg aggódnia kellene, de nekem ez általában nem ment, valószínűleg azért, mert nálunk a gyermekeim anyja az aggódós. Az ilyen helyzetekben nekem az „ugyan, nem is olyan nagy a baj” álláspontot kell képviselnem. Most a legnagyobb fiam volt kórházban. Jött egy telefon, rossz hírekkel, de végiggondoltam a helyzetet józan paraszti ésszel, és megnyugodtam. Viszont amikor egyszer nem volt ott a feleségem, egyedül voltam, és úgy alakult a helyzet, hogy a kislányommal be kellett menni Tapolcára a kórházba, ott azt mondták rám, hogy az apuka sokkos állapotban van. Feltehető tehát a kérdés: ez a megnyugtató apaszerep mennyire következik belőlem?

Vagy inkább a házasságunk dinamikájából fakad?

Három gyermekük szépen egymás után érkezett, aztán következett egy nagy szünet, és egy éve jött a negyedik. Ezt hogyan élték meg?

– Ha az ember házas, megtanul együtt élni azzal, hogy új kisbaba születhet. Az egyik gyerekünk már érettségizett, és finoman szólva a másik kettő sem kisbaba már. Azért fölmerült bennem a kérdés, hogy a kisgyermekes szülő szerepe megfelel-e a lelki életkorunknak. Aztán szeptem-

berben megszületett Gabi, és úgy tűnik, nem vagyunk még annyira öregek. Szerintem hitteles fiatal és kezdő szülők letünk megint. Persze bennünk van az „öregeske” szülők hozzáállása is: több mindent megengedünk ennek a kisbabának. Azt is észrevettem, hogy kevésbé idegesít, mint annak idején a nagyobb gyerekeim, akik könnyebben fel tudtak húzni. Gabi nyugodt gyerek. Vagy csak én látom nyugodtabbnak?

A nagyobb gyermekei hogyan fogadták a baba érkezésének híreit?

– Nagyon örültek, és úgy várták, mintha a születése előtt a családjuk még nem lett volna teljes. Azért azt megpróbáljuk elkerülni, hogy pótmama vagy pótpapa legyen belőlük a baba mellett, ahelyett, hogy a testvérei lennének.

A névadáson látszik, hogy a családi hagyományokat követik. Gabi a nagyszülőkről, Gáborról és Gabrielláról kapta a nevét.

– Ilyen téren egyetlen kukktozás van a családban: Balázs. Zoárd, a nagyfiam az apai nagyapám nevét kapta, aki 1959-ben meghalt. A szüleim a Kádár-korszakban egyik gyereküknek sem adhatták ezt a nevet, hiszen súlyosan terhelt volt: „horthysta-fasiszta katonatiszt, ’56-os ellenforradalmár” volt a nagyapám. A bátyám is ezért lett Zoltán, és nem Zoárd. Mindenkinek van második neve a családban, nekem a Zoárd. Mi viszont szerettük volna felszabadítani ezt a nevet, ezért ezt adtuk az első fiának, és mellé az Istvánt választottuk, a feleségem nagyapja után. Szent Zoárdot, a Zóbor-hegyi remetét Szent Istvánval együtt avatták szentté, méghozzá Szent László idejében, így nagyon szépen össze is állt a kép. Klára lányunk akkor született, amikor a feleségem édesanyja meghalt: Klára a feleségem nagymamájának, Éva pedig az édesanyjának a neve. Balázs második neve Elek, az én anyai nagyapám után. Gabriella második névként sok van már a családban, Lenke pedig a feleségem ma is élő nagymamája. Nálunk a családi kötelék természetes és fontos, de senki nem várta el tőlünk, hogy a gyerekeinknek

a felmenőik neveit adjuk, és mi sem várjuk ezt a gyerekeinktől. Szerencsére mi sohasem veszekedtünk azon, milyen nevet adjunk a gyerekeinknek.

A munkáját és a karrierjét hogyan tudja összehangolni a családjával?

– Ha pszichologizálnék, azt mondanám, hogy középső gyerek vagyok: soha nem gondoltam azt, hogy nekem jár valami, vagy hogy mindenképpen el kell érnem valamit. Ha nem tudok dolgozni, nem dolgozom. Elsősorban írónak tartom magam, de tanítok is. Viszont olyan író vagyok, aki nagyon gyakran nem ír. Nem tudom, Johann Sebastian Bach hogy lehetett olyan termékeny zeneszerző. Thomas Mann és Tolsztoj is megszállottan dolgozott. Tőlem ez nagyon távol áll. Ha van lehetőségem, kihasználom, és mint valami folyadék, befolyok az üregekbe. Rengeteg dolog foglalkoztat, de sok mindent elengedek: a nagy művemhez tíz éve nem nyúltam hozzá. Legfeljebb torzó marad.

Mikor tud írni?

– Volt olyan időszak, amikor hajnalban írtam. Pannonhalmán indult a családi életünk, ott a várban egy saját szobában dolgozhattam. Azóta sem voltam ilyen szerencsés, de most úgy tűnik, megint lesz szobám. Ott egyébként csupa olyasmivel foglalkoztam, ami időhúzásnak tűnik, egy színdarab kivételével semmi kézzelfogható nem született abból a munkából. Most március óta nem tudok beülni kávéházba, könyvtárba, otthon a nyolcvan négyzetméteren sem tudok hol dolgozni. Az iskolai könyvtárban szoktam írni, a lyukasórákban. Régebben egy-egy hétre Pannonhalmára mentem, vagy alkotóházba. Három napig nyomasztott, hogy nem csinálók semmit, és nagyon rossz embernek éreztem magam, a negyedik napon végre el tudtam kezdeni dolgozni, aztán haza kellett menni.

Volt egy elég termékeny korszakom, amikor két könyvet írtam egyszerre, és kicsit átéltem, milyen lehet, amikor az ember megcsalja a kedvesét, amit semmiképpen nem

akarok átélni a való életben. Az egyik művemmel csaltam a másikat. A tanítás és a gyerekeim inspirálnak, enélkül valószínűleg semmit nem tudnék írni. Az, hogy író vagyok, összefügg azzal, ahogyan élek. Írni viszont csak elvonultan tudok. A „karrier és/vagy munka” dilemma nincs jelen az életemben, ez nem jellemző az írókra. Amikor az egyik órán veszekszem a diákokkal, az a helyzet később írás közben nagyon fontos motívummá válhat.

Van valamilyen nevelési elve?

– A „Nicht vor dem Kind” (Ne a gyerek előtt) típusú nevelés távol áll tőlem. Ha a gyerekek bármilyen életkorban föltesz egy kérdést, arra őszintén válaszolok, és pontosan addig, amíg kérdez. Sem íróként, sem szülőként nem lehetek hazug, elhallgatós. Apaként is éppen olyan szeretnék lenni, amilyen emberként vagyok. Persze előfordul, hogy elvesztem a kontúrjaimat, de talán nem nagy baj, ha ilyet is látnak a gyerekeim. A bűnbeszésként együnk sem tökéletes, irgalomra szorulunk, nem? A megváltás szerencsére egészen más természetű, mint amikor valaki terápiára jár, amire néha persze szükség van. A pszichológusnál gyakran felrémlik valami egészséges, ideális emberkép, amit mintha el kellene érünk. Pedig a hibák teszik igazán szépé azt, ami szép. Ami hibátlan, az engem taszít, és nem jut eszembe róla az élet.

Szent József-év van. Közel áll Önhöz az ő alakja?

– Szent József drámai karakter. Ha nem lenne benne a Bibliában, meg kellene írni. Ő rendes ember, aki rendes házasságot akar egy rendes lánnyal, de a lány therbe esik, nem tudni, kitől, az a hír járja, hogy az Istentől. Ezek után jogosan ellökhethné magát, de nem teszi, mert álmában megjelenik neki az Úr anygala, és megkapja a bizonyítékot, hogy a Gyermek valóban Istené. Csendben bocsátaná el a jegyesét, mert jó ember, de az is lehet, hogy csak mert nem akar konfliktust. Végül maga mellett tartja Máriát, ennek minden terhével együtt. Ha elgondolkozunk azon, hogy ki a szent, beláthatjuk, hogy Szent József tényleg az. Fölneveli a Gyermeket, robotol, és mindezekről csupán morzsákat tudunk az evangéliumokból. Ozeás próféta is az Úr parancsára veszi magához a feleségét. Az ő sorsa és Szent Józsefé nagyon összecseng – csak József a Megváltót nevelte föl. Lenyűgöző a megtestesülés titka, és a szerep, amit József betöltött ebben a történetben, az tényleg a férfi drámai sorsa. Jó, hogy csak annyi van megírva a Bibliában, amennyi, így szabadon gondolkozhatunk arról, hogy mi játszódhatott le benne, amikor elfogadta a helyzetét úgy, ahogy van. Az ő igenje Máriával egyenrangú. Ő is ember, és minél inkább ember valaki, annál szentebb, azt hiszem.

Vámosy Erzsébet
Fotó: Merényi Zita